

Effectbeoordeling flora en fauna Beesel 2019

Effectbeoordeling flora en fauna Beesel
2019

Kenmerk Bureau Meervelt: 17-012

Definitief: 2 september 2019.

Wijzigingen 6 september 2019:

- figuur 4 en overige figuren waarin figuur verwerkt was,
- een aanvulling in de algemene mitigerende maatregelen (heien met geluids- en trilling beperkende maatregelen).

Auteurs: C.E. Linders en R.A.J. Pahlplatz

In opdracht van Waterschap Limburg.
Contactpersoon: M. Lemmens

Bureau Meervelt,

Ecologisch onderzoek en advies

Inhoud

1.	Inleiding.....	1
1.1.	Aanleiding	1
1.2.	Ligging plangebied	2
1.3.	Voorgenomen ontwikkeling	4
1.4.	Toetsingskaders.....	6
2.	Effectanalyse soortbescherming	7
2.1.	Inleiding.....	7
2.2.	Uitgangspunten	7
2.4.	Flora	8
2.5.	Zoogdieren	9
2.5.1.	Das	10
2.5.2.	Eekhoorn.....	13
2.5.3.	Bever.....	14
2.5.4.	Vleermuizen	19
2.6.	Vogels	21
2.6.1.	Soorten in en in de omgeving van de plangebieden	23
2.6.2.	Algemene soorten	23
2.6.3.	Soorten met een jaarrond beschermd nest	24
2.7.	Amfibieën	29
2.8.	Reptielen	30
2.9.	Overige beschermde soorten	30
3.	Conclusies en maatregelen flora en fauna Beesel	31
3.1.	Conclusies	31
3.2.	Algemene maatregelen	32
3.3.	Specifieke maatregelen.....	32

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Het Waterschap Limburg heeft het voornemen de bestaande dijk in Beesel te versterken en aan te sluiten op hoger gelegen grond en het dorp verder tegen hoogwater te beschermen door het aanleggen van nieuwe dijken om de zogenaamde 'achterdeuren' te sluiten. De werkzaamheden en de situatie na verhogen van de bestaande dijk en de aan te leggen nieuwe dijken kunnen een effect hebben op beschermde flora en fauna. Daarom is in de periode 2016 -2019 onderzoek uitgevoerd om zicht te krijgen op (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied en de mogelijke effecten van de werkzaamheden. De volgende rapportages zijn beschikbaar en opgenomen als bijlage:

- Bureaustudie en verkennend veldbezoek 2016 (bijlage II): CB01-RP-05 Bureaustudie flora en fauna/ecologie inclusief plan van aanpak voor vervolg. Witteveen + Bos en Arcadis, 10-03-2017.
In 2016 is op basis van een bureaustudie (raadplegen Nationale Databank Flora en Fauna) en een oriënterend veldbezoek bepaald of er potenties voor het voorkomen van beschermde soorten zijn en/of voor welke soort(groep)en aanvullend onderzoek nodig is.
- Onderzoek flora en fauna Beesel 2017 - 2018 (bijlage III): CB13.001 Onderzoek flora en fauna dijktraject Beesel. Witteveen + Bos en Arcadis, 27-03-2019.
In 2017 en 2018 is nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen (alle soorten), grondgebonden zoogdieren (eekhoorn), vogels met jaarrond beschermde nesten (roofvogels en uilen), amfibieën en reptielen (levendbarende hagedis) en planten (grote leeuwenklauw). Deze onderzoeken zijn uitgevoerd conform de vigerende kennisdocumenten¹ en protocollen.
- Beesel - Achterdeur 5 - Resultaten veldwerk fauna 2018 - 2019 (bijlage IV): Memo Beesel achterdeur 5 Resultaten veldwerk fauna 2019. Witteveen + Bos en Arcadis, 20-05-2019.
Als gevolg van een ontwerpwijziging ("Achterdeur 5") is er eind 2018 gevraagd om een uitbreiding t.a.v. het oorspronkelijke onderzoeksgebied. Hiervoor zijn in 2018 en 2019 aanvullende veldbezoeken uitgevoerd naar das, bever en roofvogels.
- Nader soortgericht onderzoek bever 2019 (notitie Zoogdierverseniging) (bijlage V): Dijk aanpassingen & Bevers Heel & Beesel. Notitie van de Zoogdierverseniging. Zoogdierverseniging, 07-06-2019.
In dit onderzoek is in kaart gebracht hoe bever het projectgebied van Beesel gebruikt, om hoeveel territoria het gaat en wat de mogelijkheden voor eventuele noodzakelijke mitigerende en compenserende maatregelen zijn. Ook is bepaald hoe de staat van instandhouding is van de bever in Limburg.
- Verkennend onderzoek objecten 2019 (bijlage VI): Memo CB.54 Me F&F-onderzoek van te slopen gebouwen heel en Beesel T1. Witteveen + Bos en Arcadis, 20-03-2019.
In 2019 is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar te slopen objecten (hutje, schuurtje en een duiker) langs het toekomstige dijktraject in Beesel. In 2019 is, in navolging van het verkennend onderzoek naar te slopen objecten, soortgericht onderzoek gedaan naar het voorkomen van gebouwbewonende beschermde soorten. De rapportage van dit onderzoek komt medio september/oktober 2019 beschikbaar en is daarom (nog) niet in de Effectbeoordeling Natuur - Beesel als bijlage opgenomen. Eind augustus 2019 zijn nog geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in de te slopen objecten.

---

¹ Vanaf 10 juli 2017 beheert BIJ12 de kennisdocumenten Soorten. Voorheen stonden deze documenten als soortenstandaards op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). De kennisdocumenten Soorten bevatten nuttige informatie. Zij zijn een belangrijk hulpmiddel bij het bepalen van de effecten van een ingreep op een soort en de maatregelen waarmee deze effecten kunnen worden verminderd of voorkomen.

- Nader onderzoek objecten 2019 (bijlage VII): Memo CB54 Me F&F Soortgericht onderzoek van te slopen gebouwen Heel en Beesel - Tussenrapportage 3 juli 2019. Witteveen + Bos en Arcadis, 03-07-2019.

Het bureauonderzoek uit 2016 is geüpdatet in het kader van deze effectenbeoordeling door de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opnieuw te raadplegen en de waargenomen beschermde soorten op te nemen in de tabellen per soortgroep. Het gehanteerde onderzoeksgebied in de NDFF is in figuur 1 weergegeven.

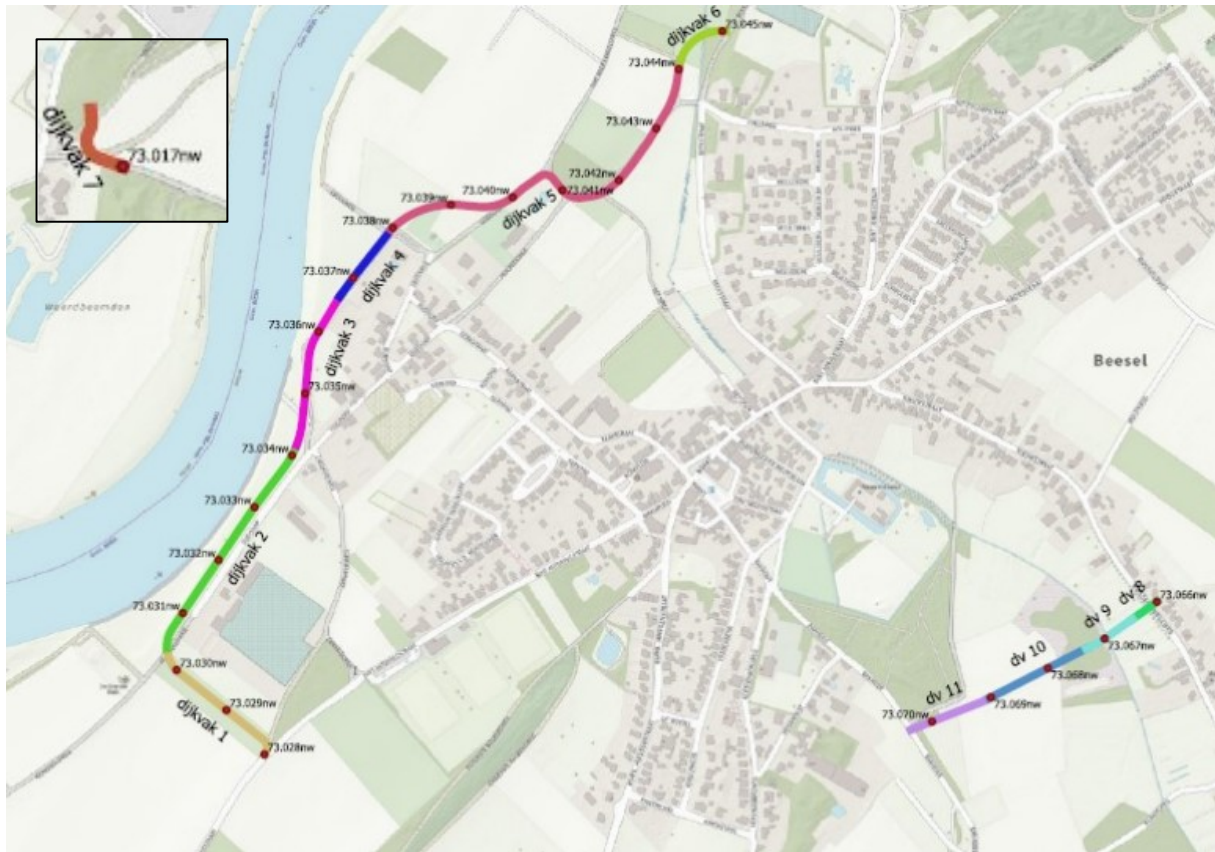
Figuur 1: Onderzoeksgebied NDFF 2019.

Veldonderzoeken zijn uitgevoerd conform de daartoe opgestelde onderzoeksprotocollen van Netwerk Groene Bureaus met uitzondering van Das rond dijkvak 8 t/m 11. Dit exacte ligging van dit dijkvak is pas relatief laat bepaald waardoor geen volledig onderzoek naar Das is uitgevoerd. De beschikbare gegevens voldoen echter om op korte termijn een ontheffing aan te vragen.

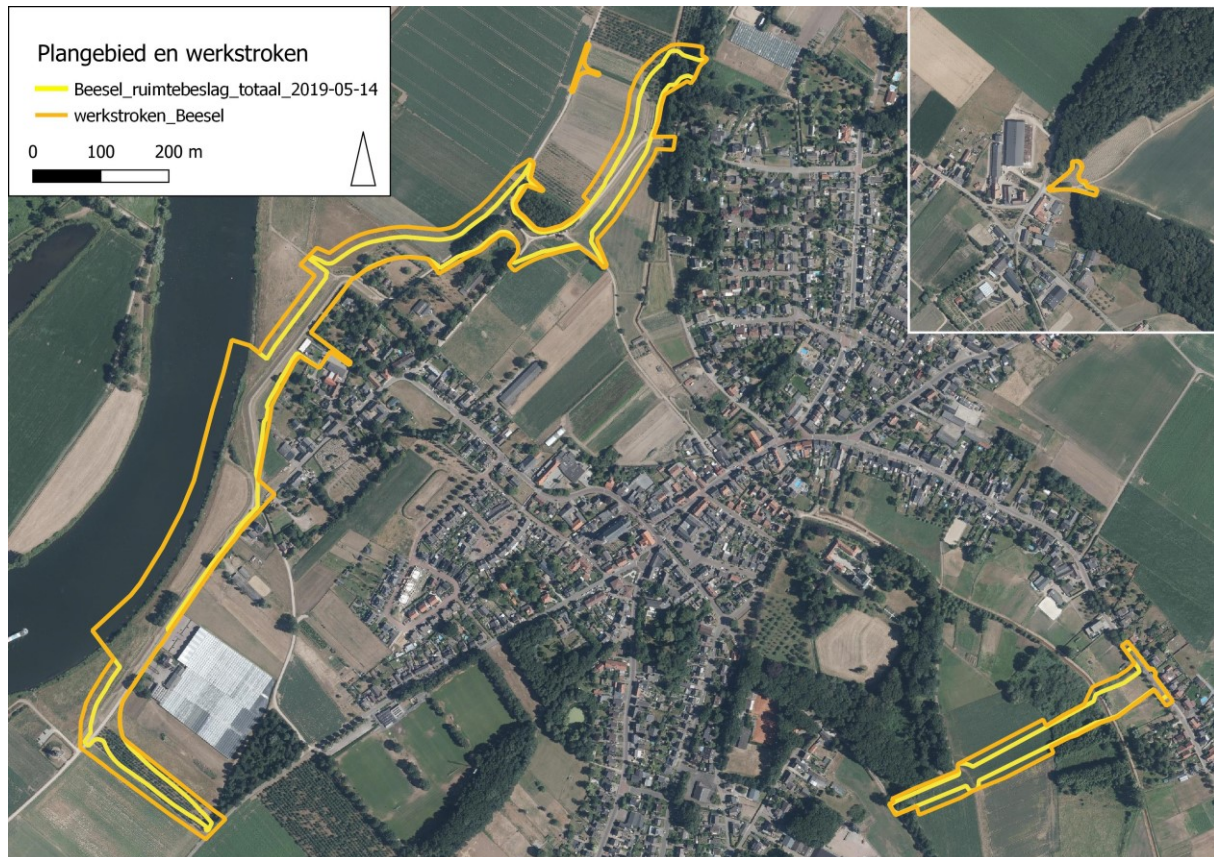
In deze effectbeoordeling wordt ingegaan op de mogelijke effecten op beschermde flora en fauna in aanlegfase en gebruiksfase. De focus ligt op het beoordelen van mogelijke overtredingen op grond van de Wet natuurbescherming, of en hoe deze voorkomen kunnen worden en of een aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming - soorten nodig is.

1.2. Ligging plangebied

In onderstaande figuur 2 wordt het dijktraject (bestaand en nieuw) weergegeven.

Figuur 2: Ligging van de dijkvakken rond Beesel. De grotendeels al aanwezige westelijk gelegen dijk (dijkvak 2 tot en met 5) wordt versterkt en verhoogd, de oostelijk gelegen dijk betreft een geheel nieuw aan te leggen dijk. Inzet: Dijkvak 7 ten oosten van Rijkel. Bron: Ontwerp Projectplan Waterwet dijkverbetering Beesel, 2019.

Figuur 3: Ruimtebeslag dijktraject Beesel. De gele lijnen geven het ruimtebeslag aan voor de dijk, de oranje lijnen de tijdelijke werkstroken.

1.3. Voorgenomen ontwikkeling

Voor uitgebreide informatie over dit project en de voorgenomen ontwikkelingen wordt verwezen naar paragraaf 3.2 van het Ontwerp Projectplan Waterwet dijkverbetering Beesel² (Waterschap Limburg, 29-05-2019). In deze effectbeoordeling worden de voor beschermde flora en fauna relevante ingrepen kort samengevat.

Dijkvak 1 betreft een nieuw stuk dijktracé waar de aansluiting op de hoge grond wordt gemaakt. Dijkvakken 2 tot en met 4 worden verhoogd en/of versterkt. Langs de maasoever ter hoogte van dijkvak 2 en 3 wordt een vooroeverbescherming aangelegd met stortstenen. In dijkvak 5 wordt het tracé verlegd naar buitenlangs bij Ouddorp 12A. De nieuwe waterkering sluit hier de bestaande Ervenweg af, deze verbinding wordt hersteld door in dijkvak 5 langs de buitenteen op maaiveldhoogte een weg aan te leggen. Daarnaast is op twee plaatsen een keerlocatie voor landbouwverkeer en landbouw gerelateerd vrachtwagens opgenomen. Dijkvak 6 betreft een nieuwe aansluiting op hoge grond, de dijk wordt hier nabij de Beekstraat middels een afsluitbare duiker gekruist door de Huilbeek.

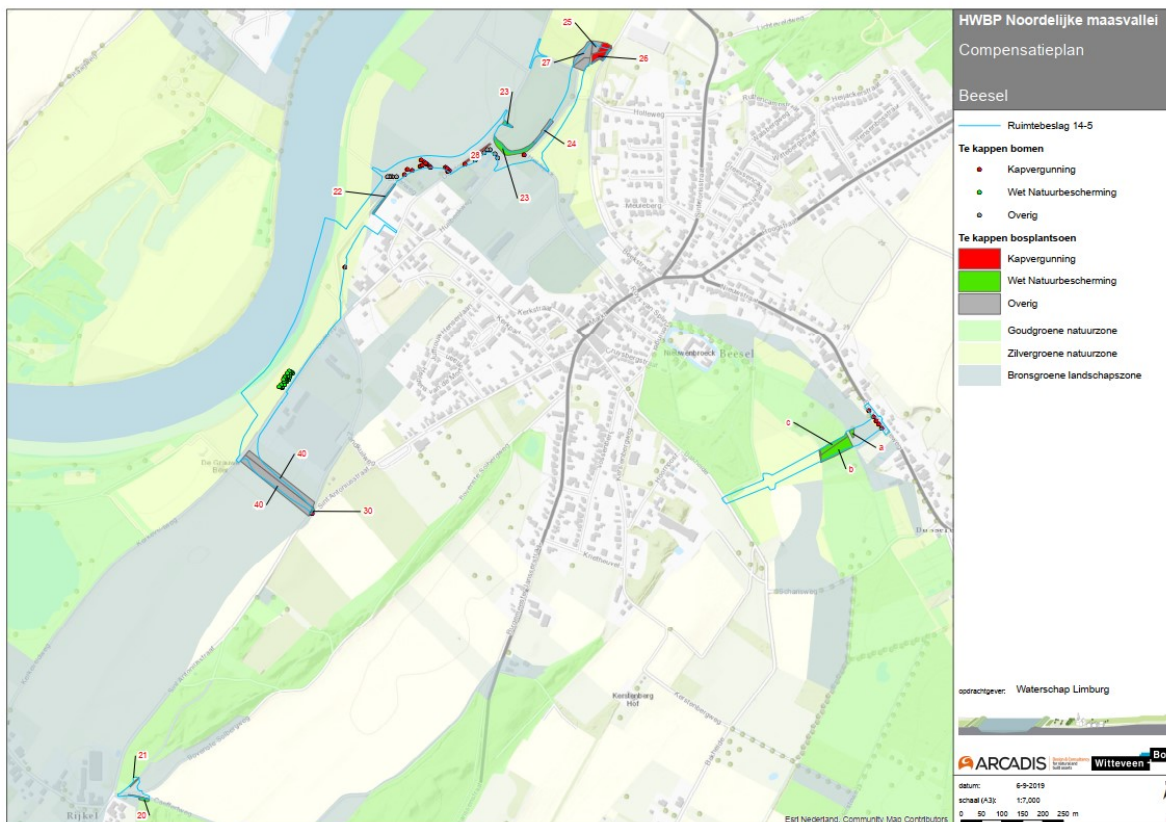
Dijkvak 7 betreft een nieuw dijkvak nabij Rijkel. Bij dijkvakken 8 tot en met 11 gaat het om een geheel nieuwe dijk door het dal van de Huilbeek om de zogenaamde 'achterdeur' te sluiten.

In een aantal dijkvakken zijn zogenoemde verticale maatregelen nodig ten behoeve van de stabiliteit en om piping³ tegen te gaan, waarschijnlijk betekent dit dat er geheid gaat worden. In het Ontwerp Projectplan Waterwet wordt meer in detail ingegaan op de werkzaamheden.

² In te zien via de site van het Waterschap Limburg en via de volgende link:
<https://www.waterschaplimburg.nl/projectinformatie/dijkversterking-b/>

De uit te voeren werkzaamheden aan de dijken bestaan globaal uit de volgende activiteiten:

- Aanbrengen piping- en stabiliteitsmaatregelen middels (waarschijnlijk) heien;
- Verwijderen van objecten, bomen (zie figuur 4) en struiken;
- Ontgraven van de leeflaag en dijkbekleding (grasmat en wortelzone);
- Aanbrengen van de kern (al dan niet met berm) van de dijk bestaande uit grond. Hierbij wordt zoveel mogelijk de grond uit de directe omgeving gebruikt, mits toepasbaar;
- De kern (en deels de berm) van de dijk wordt afgedekt met een kleilaag;
- Het profiel wordt afgewerkt met een leeflaag;
- De leeflaag wordt ingezaaid met graszaad.

Figuur 4: Kaart met te kappen bomen. Bron Arcadis, 06-09-2019. Waar zinvol wordt in de tekst een uitvergroting opgenomen.

Details met betrekking tot onder andere de heraansluiting van bestaande infrastructuur en te realiseren constructies worden gedurende de realisatiefase door de aannemer ontworpen. Rij- en werkstroken, werkterreinen en tijdelijke depots worden door de aannemer in overleg met bevoegde bestuursorganen bepaald en gebruikt. Deze maken onderdeel uit van het tijdelijk ruimtebeslag dat de aannemer nodig zal hebben om het werk uit te kunnen voeren.

Een inschatting is gemaakt van het tijdelijke ruimtebeslag (zie figuur 3, de ruimte tussen de gele en de oranje lijnen). Deze inschatting vormt het vertrekpunt bij de gesprekken over grondverwerving om het tijdelijke gebruik met de grondeigenaren en/of gebruikers te regelen. Dit tijdelijke ruimtebeslag wordt in een latere fase definitief vastgesteld op basis van de uitvoeringswijze van de aannemer. Voor het tijdelijk ruimtebeslag gelden te zijner tijd dezelfde algemene en soortspecifieke maatregelen die opgenomen zijn in hoofdstuk 3. In deze beoordeling zijn

³ Piping: hoge waterstanden kunnen sterke kwelwaterstromingen veroorzaken, die het zand onder de dijk wegspoelen of de ondergrond dusdanig verweken, dat de dijk afschuift/ inzakt;

eventueel aanvullende kap- en rooiwerkzaamheden binnen het ingeschatte tijdelijke ruimtebeslag niet meegenomen. Het effect hiervan op beschermde soorten dient, op een nader tijdstip nog beoordeeld te worden.

1.4. Toetsingskaders

Ten aanzien van soortbescherming is de Wet natuurbescherming relevant, hoofdstuk Soorten en de Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming van de provincie Limburg (verder Beleidsregel passieve soortenbescherming genoemd). Voor meer informatie over deze afwegingskaders wordt verwezen naar bijlage I. In de Wet natuurbescherming zijn drie beschermingsregimes vastgesteld:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn;
2. Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn;
3. Beschermingsregime andere soorten (ook wel de Nationale lijst genoemd).

De regels van de Wet natuurbescherming zijn uitgewerkt in de Beleidsregels passieve soortenbescherming van de provincie Limburg. Voor soorten kan een vrijstelling gelden bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig beheer en onderhoud. Deze vrijstellingslijst kan per provincie verschillend zijn. De lijsten per beschermingsregime en de vrijstellingslijst zijn opgenomen in bijlage I. In de tabellen die opgenomen zijn in hoofdstuk 2 zijn de soorten van de vrijstellingslijst grijs weergegeven. Bij onbekendheid met de wettelijke kaders van de Wet natuurbescherming wordt geadviseerd deze bijlage eerst door te nemen.

2. Effectanalyse soortbescherming

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld aan de hand van resultaten van het bureau- en veldonderzoek, de gegevens uit de NDFF en een aanvullend veldbezoek op 10 augustus 2019 door Bureau Meervelt welke beschermde soorten ter hoogte van het plangebied en de omgeving daarvan (kunnen) voorkomen, hoe effecten op deze soorten voorkomen kunnen worden en of de kans aanwezig is dat verbodsbepalingen ondanks de te nemen maatregelen overtreden worden.

2.2. Uitgangspunten

Door de uit te voeren werkzaamheden kunnen in de aanlegfase vaste verblijfplaatsen (of de functionaliteit daarvan) verloren gaan en/of soorten verstoord worden⁴. In de Beleidsregel passieve soortenbescherming in Limburg is uitgewerkt wanneer hiervoor een ontheffing dient te worden aangevraagd. Voor de grijs weergegeven soorten in de tabellen in dit hoofdstuk geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen voor het vangen van dieren en het vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen. De vrijstelling kan jaarrond gelden of voor een bepaalde periode in het jaar. Wel geldt altijd de zorgplicht. Verder wordt zo nodig een beroep gedaan op de vrijstelling van de vergunningplicht bij ruimtelijke ontwikkeling door te werken op basis van de Gedragscode Flora en faunawet voor waterschappen⁵. Op grond van deze gedragscode geldt bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een vrijstelling voor de verbodsbepalingen in relatie tot bepaalde soorten:

- een algehele vrijstelling voor soorten van tabel 1 van de voormalige Flora- en faunawet mits voldoende voorzorgsmaatregelen zijn getroffen;
- een vrijstelling, mits in het bezit van een goedgekeurde gedragscode voor de soorten van tabel 2 van de voormalige Flora- en faunawet;
- een ontheffingsplichtig voor soorten van tabel 3 van de voormalige Flora- en faunawet en vogels.

---

⁴ Het verbod op verstoren van dieren geldt voor habitatrichtlijnsoorten en vogelsoorten. Gedeputeerde staten beschouwen een zodanige verstoring dat een jaarrond beschermd nest of vaste rust- en verblijfplaats van een beschermde soort wordt verlaten als vernielen van de rust- of verblijfplaats, als bedoeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming (Beleidsregel passieve soortenbescherming Limburg).

⁵ De Flora- en faunawet is op 1 januari 2017 vervangen door de Wet natuurbescherming. De toen geldende gedragscodes voor flora en fauna zijn nog niet allemaal aangepast aan de nieuwe wetgeving. De gedragscode Flora- en faunawet d.d. 6-2-2012 stelt de waterschappen in staat gebruik te maken van de mogelijkheden die het Vrijstellingsbesluit biedt. Door te werken volgens de voorwaarden van het Vrijstellingsbesluit vervalt de administratieve last die met het aanvragen van ontheffingen is gemoeid. Op 22 januari 2019 is de aangepaste 'Gedragscode wet natuurbescherming voor waterschappen - onderdeel soortbescherming Bestendig beheer en onderhoud' goedgekeurd. Tijdens het goedkeuringsproces van de code zijn bij het ministerie de inzichten over gedragscodes voor het onderdeel 'ruimtelijke ingrepen' gewijzigd. Daarom is besloten om de goedkeuring te splitsen en nu eerst alleen het deel voor de 'voorgeschreven werkwijzen bij beheer en onderhoud' te laten goedkeuren. De goedkeuring van het deel voor ruimtelijke ingrepen zal dan op een later tijdstip volgen. In die tussentijd blijft de 2^e versie (eerste verlenging) van de gedragscode (goedkeuring dd 6-2-2012) voor ruimtelijke ingrepen van kracht.

Uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat in het redelijke alle maatregelen genomen worden om het doden of verwonden van dieren te voorkomen. Als ondanks het beroep op vrijstellingen op grond van de gedragscode en/of beleidsregel passieve soortenbescherming en met alle te nemen maatregelen toch een kans bestaat dat verbodsbepalingen overtreden worden dan wordt voor deze soorten een ontheffing aangevraagd. De te treffen algemene maatregelen worden hieronder genoemd in paragraaf 2.3, specifieke maatregelen per soort of soortgroep worden zo nodig genoemd in de verder paragrafen. Alle mitigerende maatregelen worden samengevat in hoofdstuk 3. Eventueel benodigde detailuitwerking van de mitigerende maatregelen vindt plaats in een nog op te stellen ecologisch werkprotocol. Een uitvoerder dient zich aan dit ecologisch werkprotocol te houden.

2.3. Algemene mitigerende maatregelen op basis van de Gedragscode en uit oogpunt van de zorgplicht:

- Voorafgaand aan de kap van bomen wordt een laatste eenmalige inspectie uitgevoerd op het voorkomen van beschermde soorten en/of vaste rust en verblijfplaatsen;
- Tijdens de werkzaamheden dient gecontroleerd te worden of (her)vestiging van beschermde soorten plaatsvindt;
- Hopen worden handmatig uitgegraven zodat aanwezige dieren de kans krijgen te ontsnappen;
- Houtstapels, boomstammen of ander materiaal dat een geschikte verblijfplaats vormt voor amfibieën en kleine zoogdieren wordt voorzichtig verwijderd;
- Bij de sloop van opstallen wordt vooraf visueel gecontroleerd of dieren aanwezig zijn in de opstallen. Slopen dient strippend plaats te vinden waarbij mogelijke verblijfplaatsen voorzichtig en in delen verwijderd worden.
- Slachtoffers worden zoveel mogelijk voorkomen door aangetroffen dieren tijdens de werkzaamheden de kans te geven zelfstandig een andere verblijfplaats op te zoeken;
- Werkoppervlakten dienen zo beperkt mogelijk gehouden te worden en in een zo beperkt mogelijk tijdsbestek afgerond te worden;
- Bouwactiviteiten vinden in beginsel plaats in de daglichtperiode opdat verstoring van de omgeving door verlichting zoveel mogelijk wordt voorkomen;
- Heien dient plaats te vinden met geluids- en trilling beperkende maatregelen;
- Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven naar een naastliggende sloot, opdat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen;
- Bij leegpompen van een watergang worden overige vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders uitgezet.

2.4. Flora

Er zijn geen beschermde planten bekend uit het plangebied uit de geraadpleegde gegevens of aangetroffen in de plangebieden tijdens de veldbezoeken.

Conclusie flora:

Mitigerende maatregelen of een ontheffing voor planten zijn niet nodig.

2.5. Zoogdieren

In onderstaande tabel is een lijst opgenomen met soorten die in en in de omgeving van de plangebieden zijn waargenomen.

Tabel 1: Beschermde soorten zoogdieren in de plangebieden en omgeving (bronnen: NDFP en genoemde rapportages in paragraaf 1.1). Voor de in grijs weergegeven soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Limburg.

Beschermde soort	Beschermingsregime		Tijdens veldbezoeken aangetroffen in het plangebied (individu of sporen)	Tijdens veldbezoeken fysieke verblijfplaatsen aangetroffen in onderzoeksgebied
	Habitatricht lijnsoort	Andere soorten		
Bunzing		X	Ja	Nee
Das		X	Ja	Ja
Dwergmuisspitsmuis		X	Nee	Nee
*Eekhoorn		X	Ja	Ja
Egel		X	Nee	Nee
Haas		X	Ja	Nee
Konijn		X	Ja	Nee
Ree		X	Ja	Ja
Rosse woelmuis		X	Nee	Nee
**Steenmarter		X	Nee	Nee
Vos		X	Ja	Nee
Wezel		X	Nee	Nee
Wild zwijn		X	Ja	Nee
Bever	X		Ja	Ja
Gewone dwergvleermuis	X		Ja	Nee
Grootoorvleermuis spec.	X		Ja	Nee
Laatvlieger	X		Ja	Nee
Rosse vleermuis	X		Ja	Nee
Ruige dwergvleermuis	X		Ja	Nee

*Vrijstelling geldt voor de maanden maart, april en juli t/m november.

**Vrijstelling geldt van 15 augustus t/m februari.

De plangebieden en directe omgeving kunnen deel uitmaken van het leefgebied van algemene soorten zoogdieren (grijs weergegeven in tabel 1), mogelijk komen ook verblijfplaatsen voor. Tijdens de aanleg kunnen verblijfplaatsen vernietigd worden, hiervoor geldt een vrijstelling op grond van de Beleidsregel passieve soortbescherming Limburg. Tijdens en na de aanleg blijven de plangebieden deel uitmaken van het leefgebied van deze soorten. Verbodsbepalingen worden niet overtreden.

Soorten met een vastgestelde verblijfplaats zonder jaarronde vrijstelling in of nabij het plangebied worden hieronder besproken. Het betreft verblijfplaatsen van Das, Eekhoorn en Bever. Behalve de fysieke verblijfplaatsen kunnen ook vaste vliegroutes en foerageergebieden beschermd zijn als deze essentieel zijn voor het behoud van de verblijfplaatsen. Daarom wordt ook beoordeeld of vliegroutes en foerageergebieden verloren gaan en of hierbij sprake is van essentiële vliegroutes en foerageergebieden. Vliegroutes en foerageergebied in het plangebied zijn vastgesteld van enkele soorten vleermuizen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het vaststellen van vliegroutes soms gebeurd is op basis van een of enkele waarnemingen en alleen op basis van het onderzoek in het

lijnvormig plangebied. Deze waarnemingen geven daarom beperkte informatie over het leefgebied en het gebruik daarvan van betreffende soorten. In de diverse rapportages met resultaten van veldbezoeken wordt daarnaast vaak ten onrechte (op basis van onderzoek in een zeer beperkt deel van het leefgebied van soorten) gesproken over essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden. Het beoordelen of sprake is van essentiële vliegroutes en foerageergebieden dient in de bredere context van het leefgebied beoordeeld te worden. In deze effectbeoordeling is daarom de betekenis van de te kappen bomenrijen beoordeeld op basis van informatie over de leefwijze van een soort in combinatie met aanwezige lijnvormige structuren rond de vastgesteld of afgeleide locaties van verblijfplaatsen. Hierbij is onder meer gebruik gemaakt van de Kennisdocumenten van BIJ12 en expert judgement.

De Raad van State heeft onlangs in een uitspraak⁶ (opnieuw) de definities gegeven van essentiële vliegroutes en essentiële foerageergebieden:

Essentiële vliegroutes: *'Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost.'* (ECLI:NL:RVS:2019:2169 d.d. 3 juli 2019).

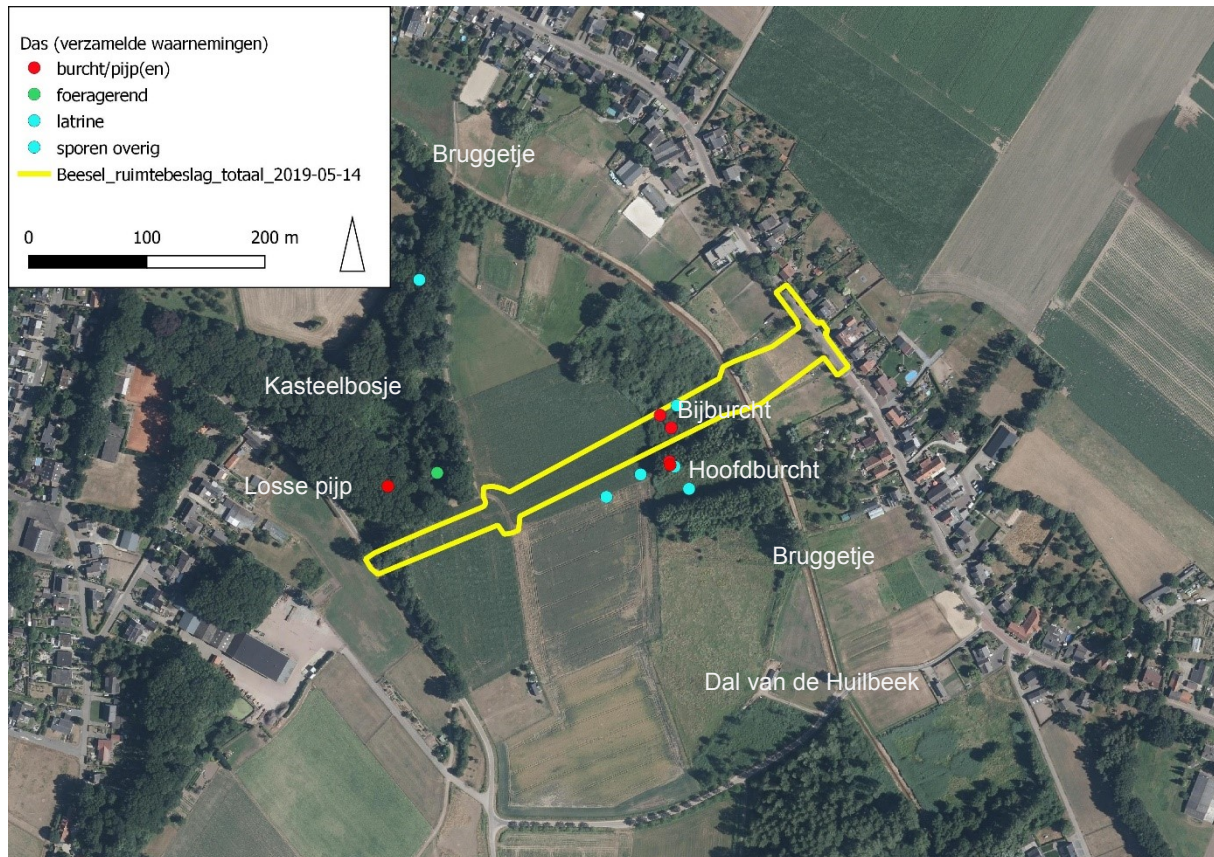
Essentieel foerageergebied: *'Onder essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen.'* (ECLI:NL:RVS:2019:2169 d.d. 3 juli 2019).

De afdeling voegt in diezelfde uitspraak daar nog aan toe dat niet ieder initiatief dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verontrusting is in de zin van die bepaling.

2.5.1. Das

Van Das zijn in de diverse veldbezoeken sporen aangetroffen nabij het plangebied en bij de 'achterdeur' (dijktracés 9 en 10) ook burchten en pijpen (zie figuur 5). De situatie in augustus 2019 is als volgt: de gevonden hoofdburcht met vier belopen pijpen is zeer waarschijnlijk een kraamburcht gezien de belopen wissels en het aangetroffen nestmateriaal. De bijburcht bij de hoofdburcht betreft een locatie met drie belopen pijpen. In het kasteelbosje is een pijp met recente graafactiviteit en dassenhaar aanwezig. Zowel in het westelijke bosje als het oostelijke bosje zijn diverse wissels aanwezig, ook in het agrarisch gebied is een wissel te zien richting Mais en vraatsporen in de Mais.

⁶ ECLI:NL:RVS:2019:2169 d.d. 3 juli 2019.

Figuur 5: Ligging burchten/pijpen en locaties gevonden sporen van Das bij de achterdeur in Beesel.

Aanlegfase: De hoofd- en bijburcht liggen in het dal van de Huilbeek, de losse pijp ligt in een zandopduiking. De bijburcht in het plangebied (tussen de gele lijnen in figuur 5) wordt vernietigd tijdens de aanleg van de dijk. De kans dat de hoofdburcht net buiten het plangebied wordt verlaten door verstoring tijdens de werkzaamheden is aanwezig gezien de korte afstand waarop de werkzaamheden plaatsvinden (circa 17 meter). Een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is daarom nodig⁷. Voor het verlies van de bijburcht en het mogelijk tijdelijke verlies (door verstoring) van de hoofdburcht dient compensatie plaats te vinden door de aanleg van een kunstburcht en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de verstoring van de hoofdburcht (die zou kunnen leiden tot het verlaten van de burcht) tot een minimum te beperken. Een kunstburcht moet worden aangelegd binnen het huidige territorium bij voorkeur binnen het preferente leefgebied (bij benadering een straal van 400 meter rond de hoofdburcht). Compensatie op de hoge delen (in het kasteelbosje) binnen het territorium bleek niet mogelijk omdat geen medewerking verleend werd door de eigenaar. Staatsbosbeheer heeft gronden ten zuiden van de hoofdburcht in het dal van de Huilbeek. Ook hier kunnen locaties geschikt gemaakt worden door bij de aanleg van de kunstburcht rekening te houden met hogere waterstanden. Staatsbosbeheer heeft aangegeven in beginsel positief te staan tegenover de aanleg van een burcht. Een exacte plaatsbepaling en nadere uitwerking van de voorwaarden dient nog plaats te vinden (naar verwachting in september 2019). Deze informatie wordt zo spoedig mogelijk aangeleverd met het oog op de benodigde ontheffing. Een verplaatsings- en compensatieplan wordt als bijlage bij de ontheffingsaanvraag bijgevoegd.

Het plangebied en directe omgeving is tijdelijk waarschijnlijk minder aantrekkelijk door de optredende storingsfactoren overdag en door het ontbreken van vegetatie. Deze storingsfactoren treden echter tijdelijk op. Het plangebied blijft tijdens de aanlegfase passeerbaar voor dassen maar ook via het agrarisch gebied ten westen van de dijk blijft het noordelijke deel van het foerageergebied bereikbaar. Het ingeschatte territorium behorende bij de burchtlocaties is voldoende groot en van voldoende kwaliteit om de tijdelijke vermindering van

⁷ Een ontheffing Wet natuurbescherming artikel 3.10 lid 1 wordt aangevraagd.

kwaliteit van het foerageergebied in het plangebied te kunnen opvangen (zie ook Activiteitenplan Das Beesel, Bureau Meervelt, 2019). Een dassenwissel werd aangetroffen over het bruggetje ten zuiden van de burcht over Huilbeek richting paardenweides, deze weides behoren tot het foerageergebied. Deze wissel en het bruggetje moeten toegankelijk blijven voor dassen tijdens de werkzaamheden.

Figuur 6: In het bosje onder de blauwe pijl is een hoofdburcht aangetroffen, deze blijft behouden. In het struweel onder de rode pijl is een bijburcht aangetroffen, deze verdwijnt onder de dijk. In het bosje op de voorgrond is een dassenpijp aangetroffen. In de mais rechts in beeld werden vraatsporen aangetroffen.

Gebruiksfase: Na aanleg van de dijk kan het plangebied weer in gebruik genomen worden als foerageergebied. Mogelijk wordt de huidige hoofdburcht na de aanleg van de dijk weer in gebruik genomen.

Conclusie Das:

Mitigerende en compenserende maatregelen zijn nodig, een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is eveneens nodig voor het vernietigen van een bijburcht en dusdanige verstoring dat de aangegeven hoofdburcht mogelijk verlaten wordt. Een verplaatsings- en compensatieplan maakt deel uit van de aan te vragen ontheffing. De onderstaande compenserende en mitigerende maatregelen zijn opgenomen en toegelicht in het Activiteitenplan das Beesel, 2019 (Bureau Meervelt, 2019). Voor meer informatie over de compensatie voor de Das wordt verwezen naar dit rapport.

Mitigerende maatregelen Das

Ter compensatie wordt op zo kort mogelijk termijn een kunstburcht aangelegd. Na de aanleg van de kunstburcht dient een periode van minimaal een half jaar rust ingelast te worden zodat de Dassen de burcht kunnen inspecteren en eraan kunnen wennen. De werkzaamheden die moeten leiden tot de passieve verplaatsing worden hieronder stapsgewijs toegelicht: De meest versturende werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden in de periode juli tot en met november (buiten de kraamperiode en vóór de winterrust).

1. De passieve verplaatsing wordt pas in gang gezet als zeker is dat de aanleg van de nieuwe dijk doorgaat.
2. De locatie van de hoofdburcht (het bosje aan de zuidzijde van het plangebied) dient vrij te blijven van activiteiten.
3. Het bruggetje over de Huilbeek ten zuiden van het plangebied dient vrij te blijven van werkzaamheden.
4. Alle werkzaamheden (dus ook de werkzaamheden aan de dijk) dienen uitgevoerd en beëindigd te worden voor zonsondergang, maar niet later dan 19.00 uur zodat wissels weer toegankelijk zijn, afval is opgeruimd en gebruikte machines en voertuigen buiten een straal van 20 meter van de hoofdburcht zijn verwijderd.
5. Eind juli⁸: de locatie van de burcht dient voor de uitvoerders herkenbaar gemaakt te worden c.q. afgezet te worden met linten.
6. Eind juli: vellen van de opstand waarin de bijburcht ligt, startend vanuit het westelijk gelegen agrarisch gebied. In een straal van 20 meter rond de bijburcht dient klein materieel gebruikt te worden (handmatig zagen, geen voertuigen rond de burcht). De velrichting van de bomen dient van de hoofdburcht en de bijburcht af te zijn. Het vrijkomende hout wordt direct afgevoerd.
7. Eind juli: raster plaatsen met uitloopvoorziening voorzien van een 'terugslagklep' zodat dieren wel uit het raster kunnen, maar hier niet meer terug kunnen komen.
8. Half september (minimaal twee weken na het uitrasteren) kunnen de pijpen handmatig open worden gemaakt om er zeker van te zijn dat geen dassen meer aanwezig zijn.
9. Vlak voor aanvang van de aanlegwerkzaamheden van de dijk kan het raster verwijderd worden. De aanlegwerkzaamheden in dijkvak 8 en 9 dienen in een zo kort mogelijke tijdspanne te worden uitgevoerd, zo mogelijk voor december.
10. De zaagwerkzaamheden binnen een straal van 20 meter van de bijburcht worden onder begeleiding van een ecooloog uitgevoerd.
11. Bij de uitloopvoorziening en de hoofdburcht worden uit het oogpunt van zorgvuldigheid wildcamera's geplaatst, zodat gecontroleerd kan worden hoe dieren zich rond de bijburcht en hoofdburcht gedragen.
12. Het aangebrachte raster en de terugslagklep worden na aanbrengen gecontroleerd door een ecooloog.
13. Het uitgraven van de pijpen vindt plaats onder begeleiding van een ecooloog.
14. Om na te gaan in hoeverre het verplaatsen daadwerkelijk succesvol is gebleken, worden in de daaropvolgende maanden enkele controlebezoeken uitgevoerd bij de kunstburcht, de huidige hoofdburcht en in het preferent leefgebied. Tijdens de controles wordt nagegaan of recente bewoningssporen (zoals uitwerp, snuitputjes, mestputjes, belopen wissels) aanwezig zijn. Van de resultaten wordt verslag gedaan.

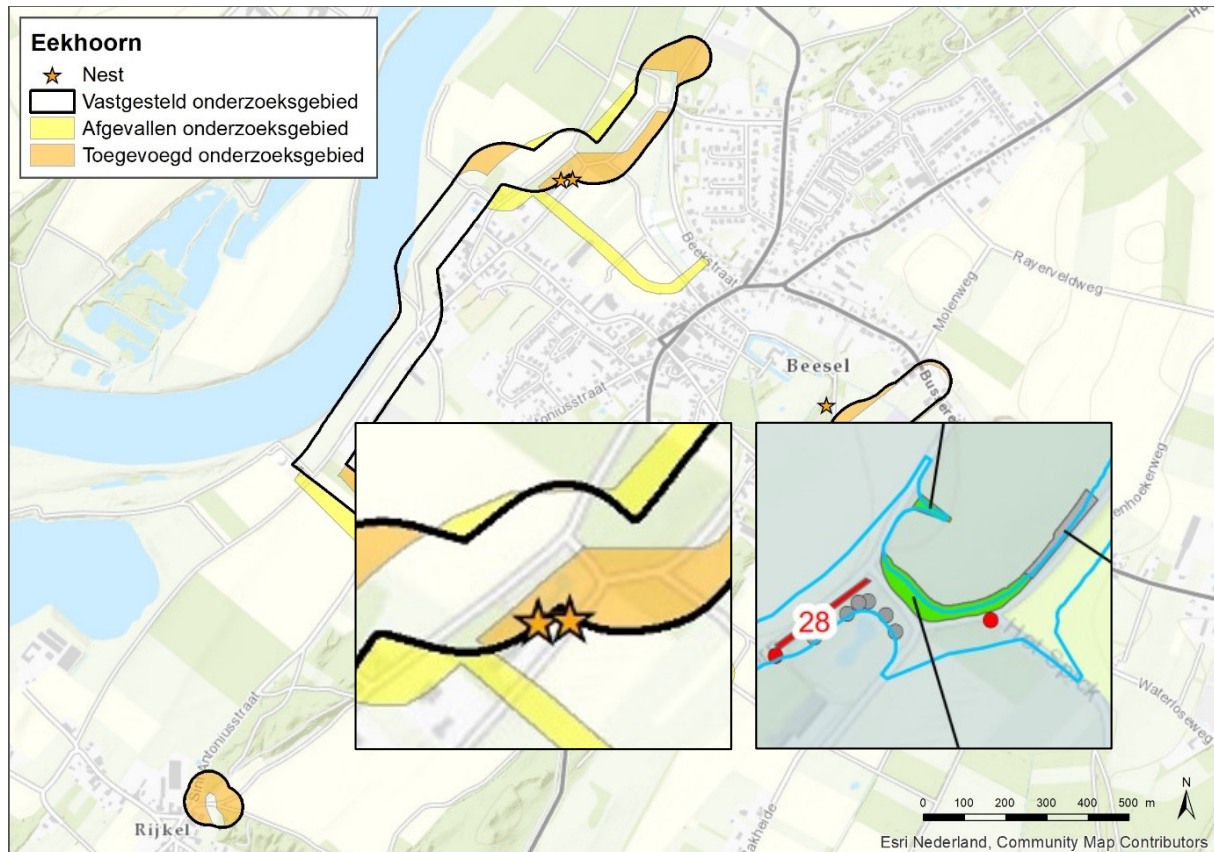
2.5.2. Eekhoorn

Twee nesten zijn vastgesteld in het plangebied (bron CB13.001 Onderzoek flora en fauna Dijktraject Beesel). Deze nestbomen worden niet gekapt, waardoor deze vaste rust- en verblijfplaatsen behouden blijven tijdens de aanlegwerkzaamheden en na het afronden van de werkzaamheden. Wel dient rekening gehouden te worden met eventuele nieuwe nesten in de te kappen bomen, een inspectie voorafgaand aan de kapwerkzaamheden is nodig. Voor Eekhoorn geldt een vrijstelling in de maanden maart, april en juli t/m november. Eventuele nestbomen dienen in deze maanden gekapt te worden.

---

⁸ Ook in verband met mogelijk aanwezige broedvogels.

Figuur 7: Locatie nesten Eekhoorn gevonden tijdens de veldbezoeken (Bron: CB13.001 Onderzoek flora en fauna Dijktraject Beesel, zie bijlage IV). Inzetten: Detail van deze kaart en detail van figuur 4 met de te kappen bomen. De nestbomen van Eekhoorn blijven behouden.

Conclusie Eekhoorn:

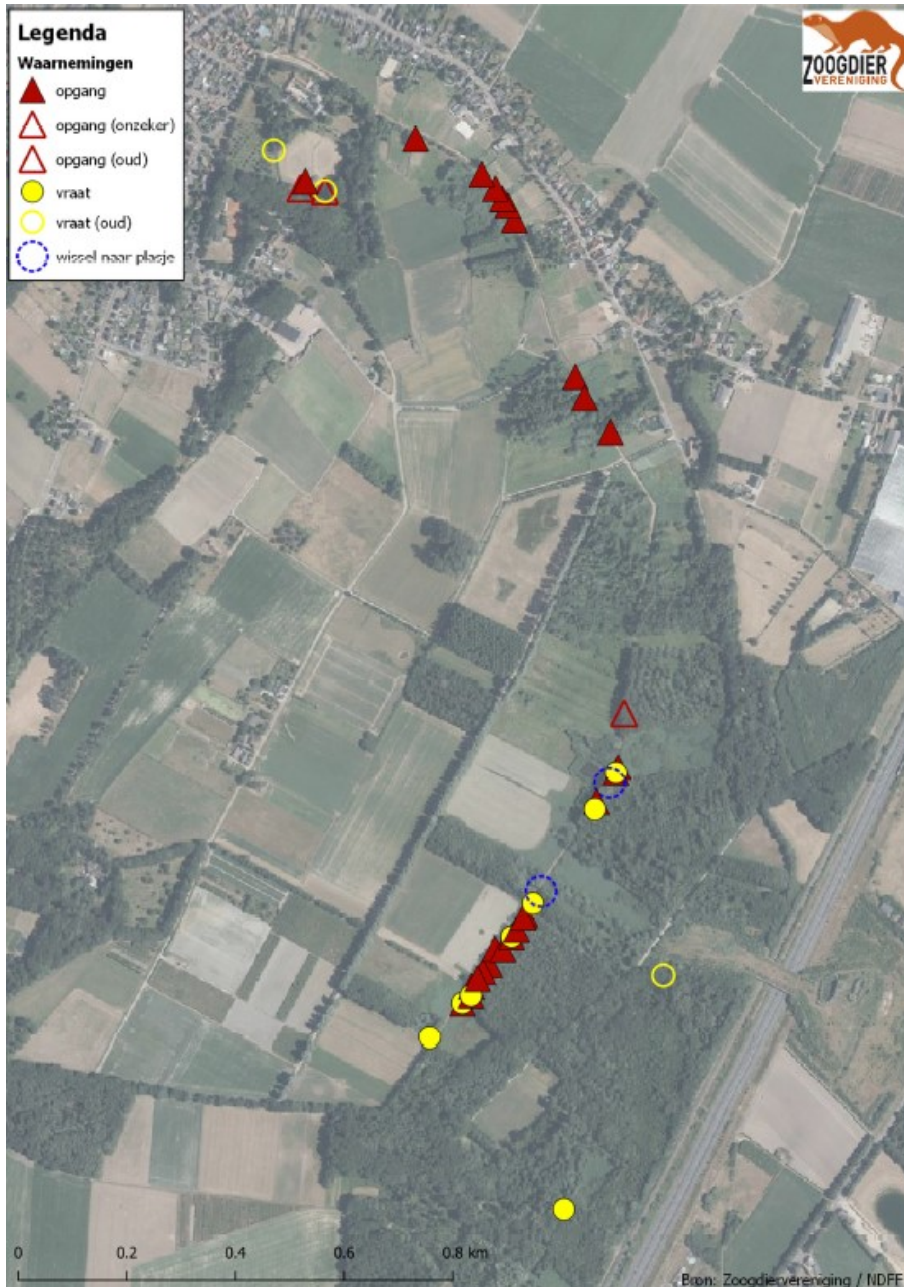
Mitigerende maatregelen zijn nodig (inspectie voorafgaand aan de kapwerkzaamheden), een ontheffing is niet nodig.

2.5.3. Bever

Van Bever werd in 2018 een oud, niet bewoond hol gevonden langs de Huilbeek ter hoogte van dijkvak 9, ook werden diverse sporen en opgangen waargenomen (Memo Beesel – achterdeur 5 – Resultaten veldwerk fauna 2019, d.d. 20-05-2019). Verse sporen werden in 2018 en 2019 in eerste instantie niet gevonden in de omgeving van het plangebied. De Zoogdiervereniging heeft daarop een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van Bever langs de Huilbeek (Bron: Notitie Dijk aanpassingen & Bevers Heel & Beesel, 7 juni 2019). De sporen rond de hoofdwatergang duiden op één beverterritorium. Uit dit onderzoek bleek dat in het noordelijke deel (nabij het plangebied) wel veel opgangen aanwezig waren maar dat de kern van activiteiten veel zuidelijker ligt op meer dan 1 km afstand (rond de burcht die aangegeven is op onderstaande figuur).

Figuur 8: Ligging van dagrustplaatsen (burchten en hollen), dam en geurmerken van bever bij Beesel. Bron: Notitie Dijkaanpassingen & Bevers Heel & Beesel, 7 juni 2019 (zie bijlage V).

Figuur 9: Ligging van wissels, opgangen en vraatsporen van Bevers bij Beesel. Bron: Notitie Dijk aanpassingen & Bevers Heel & Beesel, 7 juni 2019 (zie bijlage V).

Bever kent verschillende vormen van verblijfplaatsen (bron: BIJ12):

- Burchten en holen⁹. De burcht wordt jaarrond gebruikt. In de periode mei tot en met augustus is de burcht in gebruik als plaats om jongen groot te brengen (voortplantingsplaats). Buiten die periode is de burcht in gebruik als rustplaats. Er kunnen meerdere burchten in een territorium aanwezig zijn. Het gaat dan om verlaten oudere burchten en om kleinere door jongen gebouwde burchten nabij de ouderlijke burcht. In gebieden met sterk wisselende waterstanden worden burchten op verschillende niveaus langs de oever gebouwd. Tijdens hoogwater kunnen bevers langs de rivieren op de hoger gelegen plaatsen in korte tijd hoogwaterburchten aanleggen, die later bij het vallen van het water weer worden verlaten. Holen worden in bijna alle aanwezige steile oevers van een territorium gegraven. Omdat de ingang ruim onder de waterlijn ligt zijn ze moeilijk waar te nemen. Als het dak van dit hol instort, dekken de bevers het ontstane gat af met takken en modder, zodat een burcht kan ontstaan.
- Leger. Legers worden 's zomers gebruikt als dagrustplaats en bestaan uit een uitholling op de oever, vaak met houtsnippers gestoffeerd. Legers bevinden zich vlak langs de oever onder dichte struiken en bramen, waardoor ze lastig te vinden zijn. Bij verstoringen of bij hoogwater kunnen de dieren ook gebruik maken van dit soort ligplaatsen. Legers worden niet gezien als rustplaatsen, maar als een element dat behoort tot de functionele leefomgeving van een voortplantingsplaats of rustplaats.

Er kan sprake zijn van verstoring van een voortplantingsplaats of van een rustplaats als deze plaatsen fysiek, al dan niet voorlopig, wel in stand blijven, maar de activiteiten wel tot gevolg hebben dat de betreffende functie niet of minder goed vervuld kan worden. Dit kan ondermeer gebeuren door aanwezigheid van mensen of honden, gebruik van materieel of wellicht door effecten van geluid of licht. Of er een verstoring optreedt, is afhankelijk van de intensiteit, duur en frequentie van de herhaling van de verstoring.

Aanlegfase: Dijkvak 9 en voor een klein deel dijkvak 8 en 10 lopen door het territorium van Bever heen. Ter hoogte van dijk 9 is een hol aangetroffen, dit hol wordt vernietigd. Omdat er in het noordelijk deel naast vele opgangen maar één hol werd aangetroffen met recente geursporen, wordt uit voorzorg dit hol aangemerkt als een vaste rustplaats. Voor vernietiging dient een ontheffing te worden aangevraagd¹⁰. Tijdens de aanleg wordt het noordelijk deel van het territorium naar verwachting niet meer bezocht door Bevers gezien de aanwezige storingsfactoren overdag. Hierdoor wordt het leefgebied tijdelijk versnipperd. Gezien het feit dat noordelijk van de aan te leggen dijk geen recente sporen van Bever meer gevonden zijn heeft deze versnippering geen effect op de functionaliteit van het territorium. Het deel ten zuiden van de aan te brengen dijk is groot genoeg gebleken om de zuidelijke burcht te handhaven.

De werkzaamheden vinden plaats op ruime afstand van de zuidelijk gelegen burcht. Deze burcht blijft onaangetast. Gezien de afstand van de locatie van werkzaamheden tot de burcht (meer dan 1 km) en de zeer beperkte overlap van de werkzaamheden (overdag) met de actieve periode van Bever (vooral avond en nacht) blijft de functionaliteit van deze burcht tijdens de werkzaamheden behouden. Van verstoring door de tijdelijke werkzaamheden is in die zin geen sprake.

Gebruiksfase: Het uiteindelijke ruimtebeslag van de kering is gering. De kering heeft een kruin van 4.5 meter breed met op de kruin een onderhoudspad met aan beide zijden een grasberm. Voor de Huilbeek wordt een afsluitbare duiker aangelegd die passeerbaar is voor Bever. Ook bovenlangs is de kering is na aanleg passeerbaar voor Bever waardoor het noordelijke deel na de uitvoering weer deel uit kan gaan maken van het leefgebied.

Conclusie Bever:

Een ontheffing is nodig voor het vernietigen van een hol en het verstoren van eventueel aanwezige dieren in dit hol, mitigerende maatregelen zijn nodig om het doden van individuen te voorkomen en de overlap van

⁹ In het Kennisdocument Bever wordt voor zowel de holen als de burchten in engere zin de term burcht gehanteerd.

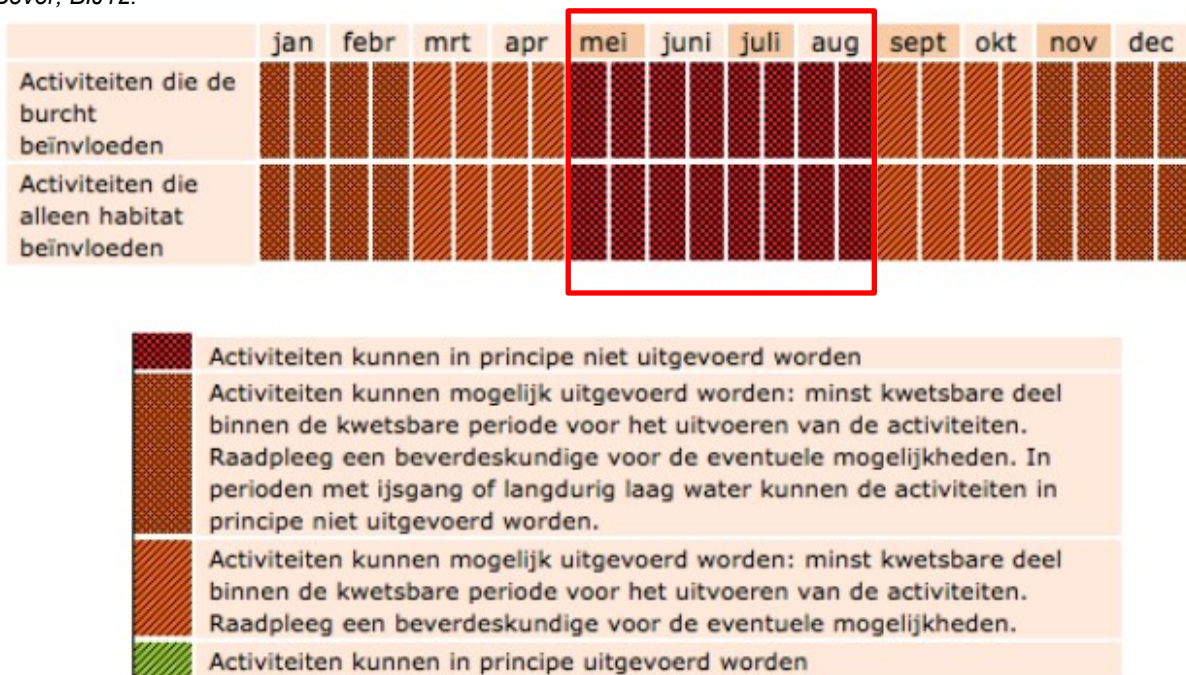
¹⁰ Een ontheffing Wet natuurbescherming artikel 3.5 lid 2 en 4 wordt aangevraagd.

werkzaamheden (overdag) met de actieve periode van Bevers (vooral schemerperiodes en 's nachts) zoveel mogelijk te voorkomen.

Mitigerende maatregelen Bever:

In onderstaand schema is aangegeven wanneer welke activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het hol kan als burcht beschouwd worden; in het Kennisdocument Bever worden deze twee termen door elkaar gebruikt.

Tabel 2: Op hoofdlijnen weergegeven de perioden waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden. Het rode kader geeft aan wanneer activiteiten in principe niet uitgevoerd kunnen worden. Bron: Kennisdocument Bever, BIJ12.

- De werkzaamheden die leiden tot vernietiging van het hol dienen uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periode van mei tot en met augustus.
- In verband met de aanwezigheid van een dassenburcht aan de westzijde van de Huilbeek dienen de werkzaamheden aan de Huilbeek zoveel mogelijk vanuit de oostzijde (via het plangebied of het schouwpad langs de Huilbeek) plaats te vinden.
- Twee weken voor aanvang van de werkzaamheden op de locatie van het hol wordt het hol dichtgezet met (wilgen)stammetjes. Bij bewoning van het hol zullen deze door de Bever doorgebeten worden om in of uit het hol te komen. Als deze inderdaad doorgebeten worden, wordt het proces herhaald. Uit deze werkwijze wordt duidelijk of een Bever aanwezig kan zijn op het moment van start van de werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de dijk.
- Indien met deze werkwijze geen uitsluitsel wordt verkregen over aanwezigheid van Bever in het hol, dan wordt na twee weken een graafmachine ingezet en wordt, onder begeleiding van een ter zake deskundige, het hol heel voorzichtig opengemaakt en de Bever uit het hol verdreven waarna het geheel kan worden afgegraven.
- Bij het niet doorknagen van de stammetjes kan ervan uitgegaan worden dat het hol niet in gebruik is en zijn verder geen specifieke maatregelen meer nodig.

2.5.4. Vleermuizen

In de plangebieden zijn diverse waarnemingen van vleermuizen gedaan. De waarnemingen zijn gecumuleerd weergegeven in bijlage III en kunnen dezelfde individuen betreffen. De volgende soorten zijn foeragerend waargenomen: Gewone dwergvleermuis (ook baltend waargenomen), Grootoorvleermuis spec., Laatvlieger, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis. Zie voor kaartjes met de waarnemingen bijlage III. Ook werden van deze soorten vliegroutes vastgesteld¹¹.

Vleermuizen met fysieke verblijfplaatsen

Naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen is jaarrond onderzoek gedaan (definitieve memo volgt na het laatste veldbezoek in september). In de bomen en te slopen objecten (schuurtje en duiker) werden geen verblijfplaatsen aangetroffen. Voor één hutje kon een verblijfplaats niet worden uitgesloten vanwege de aanwezigheid van enkele uitwerpselen van dwergvleermuis spec. (bron: Memo CB.54-Me F&F Soortgericht onderzoek van te slopen gebouwen heel en Beesel, tussenrapportage 3 juli 2019, zie bijlage VI). Inmiddels is duidelijk dat in het hutje geen zomer- en/of voortplantingsverblijven aanwezig zijn. Het voorkomen van paar- en winterverblijfplaatsen is zeer onwaarschijnlijk vanwege de aanwezige tochtgaten en ontbrekende bufferfunctie van de schuurtjes en het feit dat katten of andere predatoren makkelijk toegang hebben tot dit hutje. Daarnaast hebben in de directe omgeving van het hutje al veldonderzoeken plaatsgevonden gericht op paar- en winterverblijfplaatsen op 19 december 2017 en 15 augustus 2018 waarbij geen verblijfplaatsen zijn vastgesteld. De kans dat er daarom nog paarverblijven worden aangetroffen in dit hutje tijdens het laatste veldbezoek is te verwaarlozen.

Figuur 10: Het hutje waarvoor nog onderzoek plaatsvindt naar paarverblijfplaats en winterverblijfplaats.

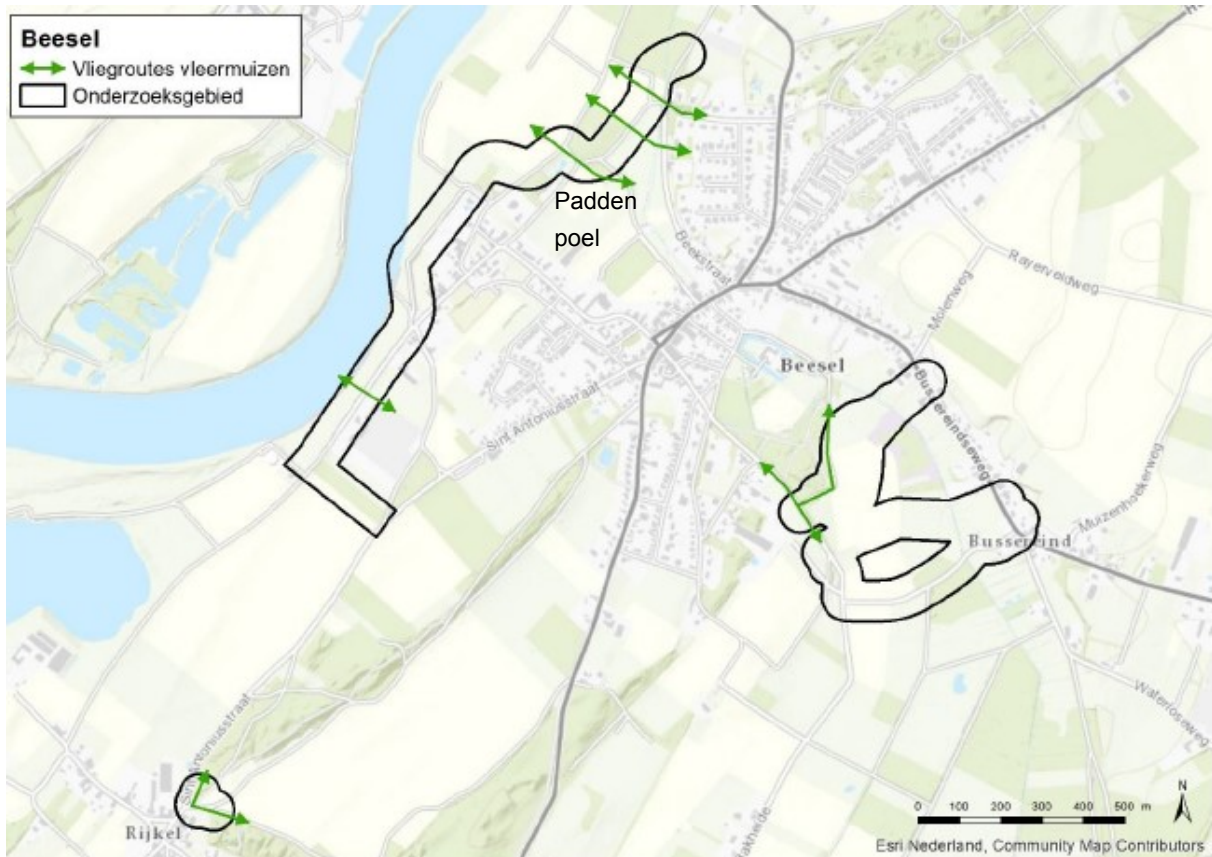
Vleermuizen met vastgestelde vliegroutes en foerageergebieden

De vastgestelde vliegroutes lopen dwars over de dijk en volgen geen duidelijk herkenbare doorgaande lijnvormige elementen zoals laanstructuren of bosranden. Bij de paddenpoel (zie voor ligging figuur 11) loopt de vliegroute langs het aanwezige bosje, hier worden bomen gekapt waardoor de bosrand van dit bosje wordt teruggezet, er blijft een bosrand aanwezig.

Aanlegfase: Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen in de plangebieden, er gaan geen verblijfplaatsen verloren door de werkzaamheden. Er vindt wel kap plaats rond dijkvak 5 waar vliegroutes zijn vastgesteld, maar de bosrand blijft behouden. Essentiële vliegroutes¹² of essentiële foerageergebieden¹³ worden door de kap van bomen niet aangetast.

¹¹ In het rapport CB 13.001 onderzoek flora en fauna dijktraject Beesel worden enkele vliegroutes essentieel genoemd terwijl ze dit op basis van recente jurisprudentie van de Raad van State niet zijn (zie voetnoten hieronder).

¹² Een essentiële vliegroute is een route van wezenlijk belang als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen te veel energie kost (uitspraak RvS 201708426/1/R2).

Figuur 11: Vliegroutes vleermuizen. Bron CB 13.001 onderzoek flora en fauna Dijktraject Beesel, 27-03-2019, zie bijlage III.

Figuur 12: Links de enige vliegroute die langs het bosje loopt.

Figuur 13: Aanduiding delen die gekapt worden in dijkvak 1 tot en met 6. De vliegroutes of alternatieven daarvoor blijven behouden.

De werkzaamheden overdag overlappen niet of slechts zeer beperkt met de actieve periode van vleermuizen (schemerperiodes en nacht). Om de overlap rond de vastgestelde vliegroutes tot een minimum te reduceren kunnen uit voorzorg maatregelen genomen worden zoals het afronden van de werkzaamheden voor het inzetten

¹³ Essentieel foerageergebied is foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantings- of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting op te vangen (uitspraak RvS 201708426/1/R2).

van de schemerperiode (deze maatregel is als algemene maatregel opgenomen paragraaf 2.3). De plangebieden en omgeving blijven tijdens de aanlegfase beschikbaar als vlieg- en foerageergebied voor vleermuizen. Mogelijk is in de plangebieden tijdelijk sprake van een afname van insecten en beschutting. Gezien de gemiddelde grootte van de foerageergebieden zijn er voldoende alternatieve jachtgebieden buiten deze dijktrajecten om de functionaliteit van de verblijfplaatsen ook tijdens de aanlegfase in stand te houden.

Gebruiksfase: Na afronding van de werkzaamheden blijft de dijk deel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen.

Conclusie vleermuizen:

Vaste rust- en verblijfplaatsen waaronder essentiële vlieg- en foerageergebieden worden niet aangetast, een ontheffing is niet nodig. Andere mitigerende maatregelen dan de algemene maatregelen zijn niet nodig.

2.6. Vogels

In de Wet natuurbescherming zijn verbodsbepalingen opgenomen met betrekking tot vogels in het Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. In grote lijnen komen deze verbodsbepalingen op het volgende neer:

- het is verboden vogels te doden of te vangen,
- het is verboden in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen te beschadigen of weg te nemen,
- het is verboden eieren te beschadigen, te rapen of onder zich te hebben,
- het is verboden vogels te storen behalve als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Een ontheffing of vrijstelling is mogelijk onder bepaalde voorwaarden (zie ook bijlage I).

Jaarrond beschermde nesten op grond van de Beleidsregel passieve soortenbescherming Limburg

Nesten van een aantal soorten zijn jaarrond beschermd; ook de functionele omgeving van deze jaarrond beschermde nesten is beschermd. Storing met als gevolg het (tijdelijk) verlaten van een jaarrond beschermd nest wordt eveneens beschouwd als vernielen van het nest als daardoor het broedsucces vermindert. De lijst van soorten met een jaarrond beschermd nest is hieronder opgenomen:

Tabel 3: Lijst jaarrond beschermde vogelnesten (Beleidsregel passieve soortenbescherming Limburg, 2017). Van de vet weergegeven soorten zijn territoria aangetroffen in of in de directe omgeving van het plangebied.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenzwaluw	2	Huiszwaluw	2	Roek	1
Boomvalk	3	Kerkuil	1	Slechtvalk	2
Bosuil	2	Oehoe	1	Stenuil	1
Gierzwaluw	2	Ooievaar	2	Torenvalk	3
Grote gele kwikstaart	2	Ransuil	3	Wespendief	3
Havik	3	Raaf	3	Zwarte wouw	3
Huismus	2	Rode wouw	3		

Categorie 1: Jaarrond gebruikte nesten (ook buiten broedseizoen gebruik van de nestplaats).

Categorie 2: Zeer plaatstrouwe broedvogels of soorten die afhankelijk zijn van bebouwing. Deze soorten broeden elk broedseizoen op dezelfde plaats en zijn daarin zeer conservatief. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Categorie 3: Plaatstrouwe vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest omdat ze niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben. Of ze bouwen een nieuw nest op het oude nest van het voorgaande jaar en zijn extra kwetsbaar voor verstoring. Hier vallen ook roofvogels onder die zich sinds kort aan het vestigen zijn in de provincie waarvan de staat van instandhouding nog verre van gunstig van is.

Soorten waarbij getoetst moet worden of voldoende functioneel leefgebied aanwezig blijft

Voor de soorten in onderstaande tabel dient te worden vastgesteld dat er voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is voor de soort om zich te kunnen vestigen. In dat geval geldt geen jaarronde bescherming van het nest. Als er onvoldoende alternatieve leefomgeving aanwezig is, geldt wel een jaarronde bescherming.

Tabel 4: Soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is als er onvoldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is voor de soort om zich te kunnen vestigen. (Beleidsregels passieve soortenbescherming Limburg, 2017).

Bijeneter	Grauwe klauwier	Kwartelkoning	Roerdomp	Wulp
Blauwe reiger	Grutto	Oeverzwaluw	Sperwer	Zomertortel
Buizerd	IJsvogel	Paapje	Spotvogel	Zwarte specht
Draaihals	Kramsvogel	Ringmus	Visdief	

Categorie 4: Nesten van plaatstrouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat. Ze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit niet in het geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt moet worden bepaald of er voldoende functionaliteit behouden blijft.

Nesten van andere soorten zijn buiten het gebruik voor de voortplanting niet beschermd. Voor kunstmatige nestgelegenheden geldt dat deze verplaatst mogen worden als de functionaliteit effectief behouden blijft ondanks de verplaatsing.

2.6.1. Soorten in en in de omgeving van de plangebieden

In de plangebieden of de directe omgeving kan een aantal algemeen voorkomende broedvogelsoorten verwacht worden. Territoria van Kneu, Ekster en Zwarte kraai zijn in de directe omgeving waargenomen (broedvogelgegevens provincie Limburg 2012). Ook soorten als Vink, Merel, Winterkoning, Heggemus zijn in de omgeving niet uit te sluiten. Koolmees en Pimpelmees broeden mogelijk in de nestkastjes in het bosje bij de paddenpoel.

2.6.2. Algemene soorten

Aanlegfase: Het plangebied maakt deel uit van het foerageergebied van veel verschillende soorten (broed)vogels. In de aanlegfase neemt het foerageergebied in kwaliteit af. Dit foerageergebied is voor geen van deze soorten essentieel gezien het lijnvormige oppervlak en de aanwezigheid van alternatief foerageergebied in de nabije omgeving. Overigens is de verwachting dat het plangebied gedeeltelijk ook in de aanlegfase voor veel soorten nog deel uitmaakt van het foerageergebied vanwege de aanwezigheid van prooidieren.

Voor deze algemeen voorkomende soorten geldt dat de nesten beschermd zijn zolang ze in gebruik zijn en tot de jongen niet meer afhankelijk zijn van het nest. Mitigerende maatregelen zijn nodig om schade aan nesten en/of individuen in de broedtijd te voorkomen en om verstoring van broedgevallen te voorkomen. Aanwezige nestkastjes in het bosje bij de paddenpoel dienen ruim buiten het broedseizoen verplaatst te worden naar het deel van het bosje dat blijft staan. Broeden kan verder voorkomen worden door het ongeschikt maken van het plangebied voor vestiging van deze broedvogels door het verwijderen van bomen, struiken en andere begroeiing buiten het broedseizoen. Heien kan verstorend zijn voor broedende vogels in de directe omgeving van het plangebied. Heien dient daarom buiten de kwetsbare periode van voortplanting plaats te vinden¹⁴ Broeden in het plangebied en verstoring van nesten in de omgeving van het plangebied wordt door deze maatregelen voorkomen.

Gebruiksfase: Na aanleg van de dijken maken de plangebieden en omgeving weer deel uit van het leef- en broedgebied van algemene soorten.

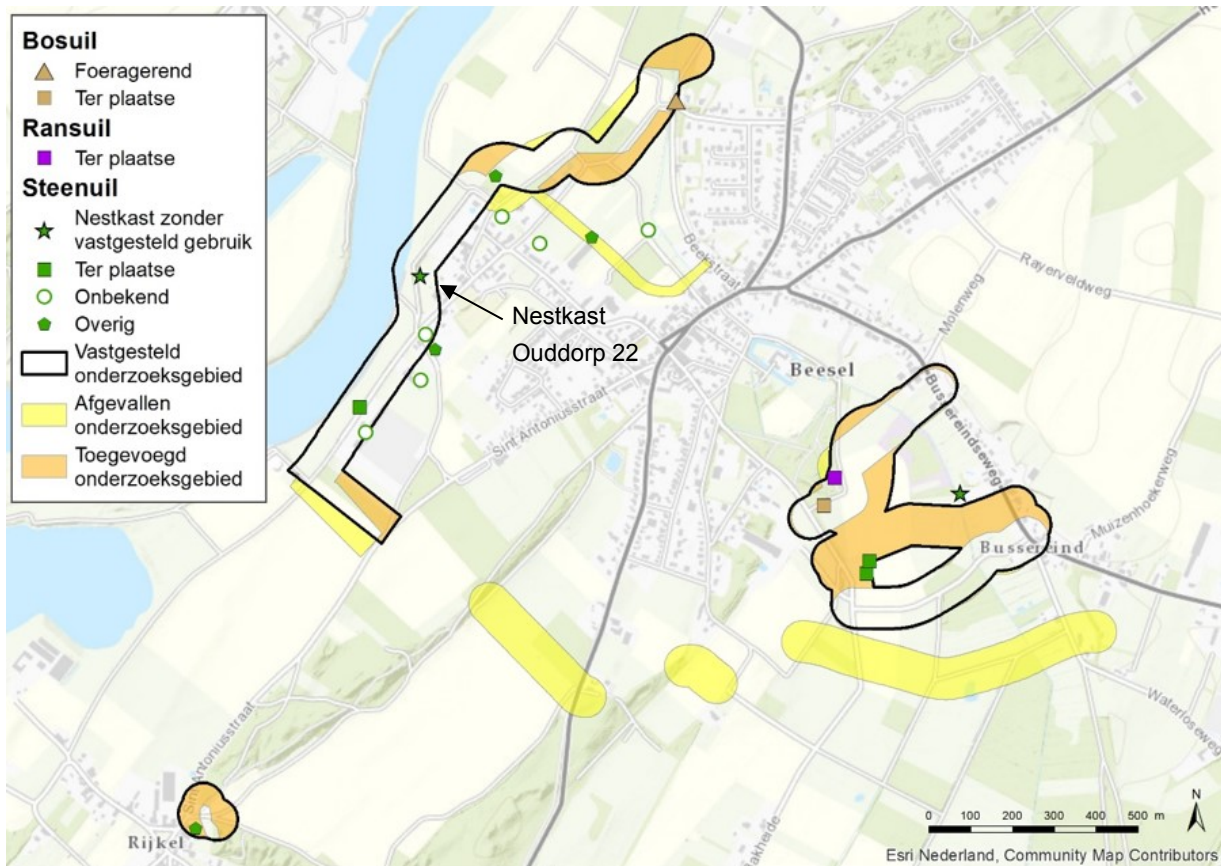
---

¹⁴ Een regulier genoemde indicatie voor het broedseizoen van algemene soorten is de periode 15 maart-1 augustus.

2.6.3. Soorten met een jaarrond beschermd nest

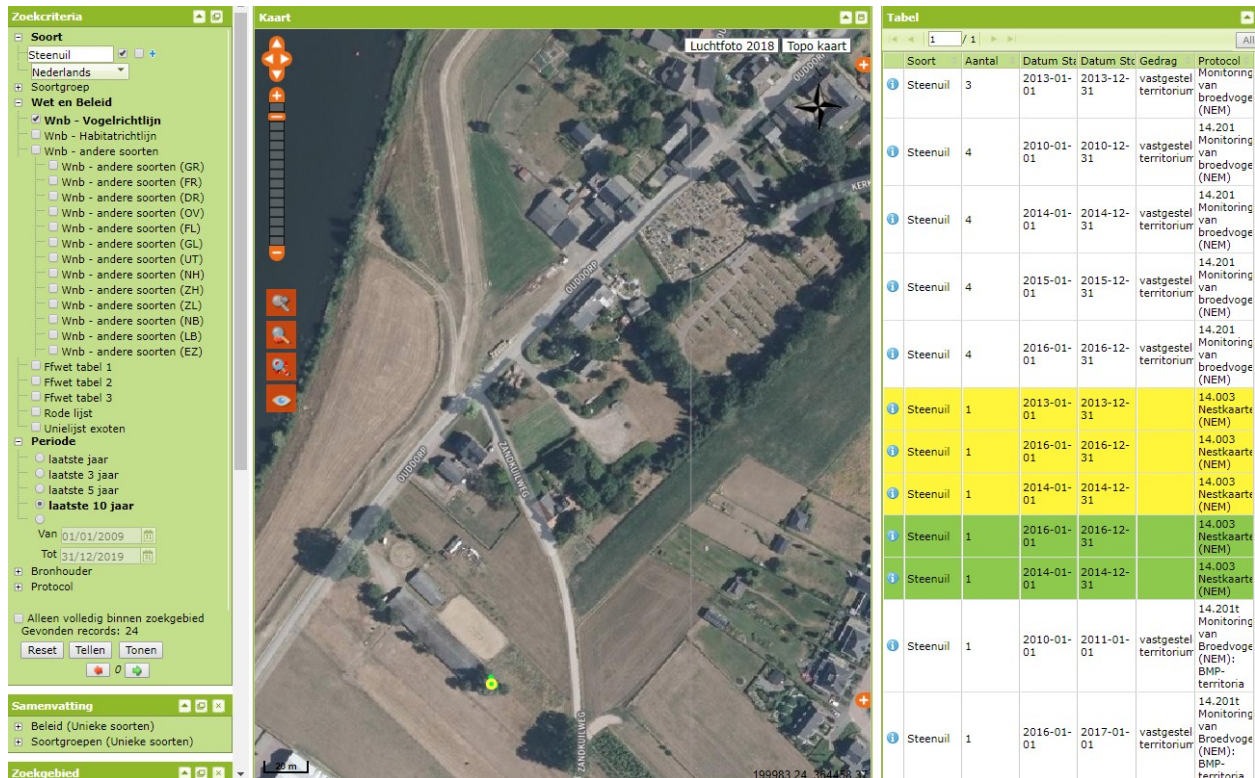
Steenuil, Torenavalk, Bosuil en Ransuil zijn waargenomen in het plangebied. Van Bosuil en Ransuil werden geen nesten gevonden. Het plangebied maakt deel uit van het foerageergebied van deze soorten. Tijdens de werkzaamheden en na de ingebruikname van de dijken blijft het plangebied deel uit maken van het foerageergebied van deze soorten.

Van Steenuil en Torenavalk zijn nestplaatsen dan wel nestkasten aangetroffen in het plangebied (Steenuil) of net daarbuiten (Torenavalk en Steenuil).

Figuur 14: Waarnemingen van broedvogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Bron: CB 13.001 onderzoek flora en fauna Dijktraject Beesel, 27-03-2019.

Een Steenuilenkast is aanwezig in een boom in de tuin van Ouddorp 22. Het betreft een nestkast waarvan gebruik niet is vastgesteld tijdens de inventarisaties. Pas eind augustus 2019 bleek dat de nestkast daadwerkelijk bewoond wordt (een exemplaar aanwezig in de nestkast). In de directe omgeving van Ouddorp 22 (250 meter ten zuidoosten aan de zuidzijde van Ouddorp) is een nestkast aanwezig in een wilg achter een schuur, die in ieder geval in de periode 2013 tot en met 2016 bezet is geweest door een Steenuil (gegevens NDFF, zie figuur 15). In de zomer van 2019 werden hier sporen van bewoning aangetroffen (meststrepen). Deze kast ligt net buiten het onderzoeksgebied waardoor tijdens het uitgevoerde onderzoek niet is gecheckt of ook in 2017 en 2018 deze kast bezet is geweest; dit is echter wel aannemelijk. In de nabijheid van deze twee nestkasten is nog een ander territorium vastgesteld. De bijbehorende nestlocatie is niet aanwezig in of in de directe omgeving van het plangebied.

Figuur 15: Vastgesteld gebruik nestkast in de periode 2013-2016. Bron: NDFF.

Een derde nestkast is aanwezig in de omgeving van het plangebied voor het sluiten van de 'achterdeur'. Deze kast staat in een van de tuinen aan de Bussereindseweg op circa 100 meter van het plangebied in een van de achtertuinten aldaar (zie figuur 16).

Figuur 16: Steenuilkast ten zuiden van het plangebied 'Achterdeur' op circa 100 meter afstand van het plangebied. De ligging van de kast is globaal aangegeven.

Van Torenvalk zijn in de NDFP slechts twee zichtwaarnemingen bekend uit december en januari 2017. Tijdens het onderzoek uitgevoerd door Arcadis werd een Torenvalk in de molen vastgesteld (nabij de kas) op basis van de aanwezigheid van meststrepen op de molen. Het is de vraag of deze soort hier succesvol kan broeden gezien het feit dat de molen (bovenkruier: draaiende kap) ook in het broedseizoen regelmatig in gebruik is (het nest in de kap draait dan mee).

Aanlegfase: Jaarrond beschermde nesten (al dan niet met vastgesteld gebruik) blijven allen behouden. De nestkast van Steenuil in de tuin van Ouddorp 22 (in een perenboom) ligt op enkele meters afstand van de huidige dijk, op de grens van het plangebied. Omdat heien potentieel kan leiden tot verstoring van de nesten van Steenuil en andere aanwezige broedvogels in het broedseizoen, dienen heiwerkzaamheden buiten de kwetsbare periode van voortplanting plaats te vinden, dus buiten de periode februari tot en met juli (zie tabel 5). Verstoring door heien tijdens de voortplanting wordt dan voorkomen.

Steenuilen hebben vaak een relatief klein territorium (vaak tussen de 5 en de 30 hectare (bron: Kennisdocument BIJ12)). In de aanlegfase blijft het plangebied functioneren als foerageergebied, naar verwachting neemt de kwaliteit van het foerageergebied voor zover dit het plangebied betreft wel tijdelijk af (de bovenste grondlaag wordt verwijderd). Alternatief foerageergebied is in ruime mate aanwezig in de uiterwaarden, een negatief effect op de functionaliteit van het leefgebied van Steenuil wordt daarom niet verwacht.

Tabel 5: Op hoofdlijnen weergegeven de perioden waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden. Het rode kader geeft de periode aan waarin activiteiten die het nest beïnvloeden in principe niet uitgevoerd kunnen worden. Bron: Kennisdocument Steenuil, BIJ12.

	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Activiteiten die het nest beïnvloeden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Activiteiten die alleen het habitat beïnvloeden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■	Activiteiten kunnen in principe niet uitgevoerd worden
■	Activiteiten kunnen mogelijk uitgevoerd worden: minst kwetsbare deel binnen de kwetsbare periode voor het uitvoeren van de activiteiten. Raadpleeg een steenuildeskundige voor de eventuele mogelijkheden, altijd met ontheffing.
■	Activiteiten kunnen uitgevoerd worden

Steenuil maakt buiten het voortplantingsseizoen ook gebruik van de nestkast als vaste rustplaats. De heiwerkzaamheden in de periode augustus tot en met januari kunnen leiden tot het **tijdelijk** niet gebruiken van de rustplaats die op de grens van het plangebied ligt (in de tuin van Ouddorp 22). Gedeputeerde Staten beschouwen een zodanige verstoring dat een jaarrond beschermd nest of vaste rust- of verblijfplaats van een beschermde soort wordt verlaten als vernielen van de rust- of verblijfplaats. Steenuilen blijven in beginsel het hele jaar en hun hele leven in de buurt van hun eenmaal bezette territorium. De plaatstrouw is groot. Daarom mag worden aangenomen dat de tijdelijke potentieel versturende (hei)werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode niet leiden tot het definitief verlaten van de kast. Om de mogelijke effecten te mitigeren worden twee nestkasten opgehangen als tijdelijke alternatieve verblijfplaats buiten de zone van 25 meter van de werkgrens (zie figuur 17). De vervangende kasten voor Steenuil worden buiten deze grens opgehangen in dezelfde tuin of naastgelegen percelen. Omdat het risico aanwezig is dat het tijdelijk verlaten van de kast het voortplantingssucces vermindert in het broedseizoen volgend op de uitvoeringsperiode, wordt voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing aangevraagd¹⁵.

¹⁵ Ontheffing van artikel 3.1 lid 2 Wet natuurbescherming: 'Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen'. In de Beleidsregels passieve soortenbescherming in Limburg is daar de volgende uitleg aan gegeven (artikel 2.1 van deze beleidsregel): 'Gedeputeerde Staten beschouwen een zodanige verstoring dat een jaarrond beschermd nest of vaste rust- en verblijfplaats van een beschermde soort wordt verlaten als vernielen van de rust- of verblijfplaats, als bedoeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dat is ook het geval indien een jaarrond beschermd nest of vaste rust- en verblijfplaats van een beschermde soort tijdelijk wordt verlaten indien dat het voortplantingssucces vermindert'.

Figuur 17: Buffer van 25 meter rond werkgrens. De vervangende kasten voor Steenuil dienen buiten deze grens opgehangen te worden in dezelfde tuin of naastgelegen tuin.

Een wezenlijke verstoring als gevolg van de overige werkzaamheden kan worden uitgesloten. Zowel Steenuil als Torenvalk is een cultuurvolger en de acceptatie van menselijke activiteiten (waaronder agrarische activiteiten) is groot.

Gebruiksfase: Geen effecten te verwachten, na afwerking en begroeiing van de dijken maken deze weer volledig deel uit van het foerageergebied van diverse soorten vogels. Door het verplaatsen van de nestkasten voor Steenuilen blijft het aanbod van geschikte nestplaatsen op peil.

Conclusie vogels:

Uit het plangebied zijn diverse broedvogels bekend. In gebruik zijnde nesten zijn strikt beschermd tot de jongen niet meer afhankelijk zijn van het nest. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen. Mitigerende maatregelen zijn nodig om vernietiging en verstoring van nesten te voorkomen. Een nest van Steenuil ligt op de grens van het plangebied; voor het verstoren van dit nest buiten de broedperiode wordt een ontheffing aangevraagd. Mitigerende maatregelen zijn nodig om de verstoring te beperken en het territorium functioneel te houden.

Mitigerende maatregelen ter voorkoming en verstoring van broedgevallen:

- Alle vegetatie die geschikt is als nestgelegenheid en die verwijderd moet worden in het kader van de werkzaamheden, dient verwijderd te worden ruim buiten het broedseizoen (dus buiten de periode maart-augustus);
- De vegetatie in het plangebied dient kort gehouden te worden in de periode van start werkzaamheden tot afronding werkzaamheden;
- Bij voorkeur worden alle werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd, werkzaamheden als heien en het storten van de vooroever dienen in ieder geval buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd (heien buiten de periode januari tot en met juli in verband met Steenuil).
- Let op: Als een broedgeval eenmaal gevestigd is dienen de werkzaamheden rond de nestlocatie tijdelijk stil gelegd te worden tot de jongen niet meer afhankelijk zijn van het nest.

Een ontheffing voor (broed)vogels met uitzondering van Steenuil is niet nodig mits bovengenoemde maatregelen genomen worden.

Mitigerende maatregelen Steenuil:

Voor de nestkast in de perenboom in de tuin van Ouddorp 22 worden extra mitigerende maatregelen genomen omdat deze boom op de grens van het plangebied staat. Nabij deze nestkast worden twee extra nestkasten opgehangen zodat alternatieve rustlocaties beschikbaar zijn binnen het territorium op enige afstand (minimaal 20 meter van de werkgrens) in de periode dat de werkzaamheden worden uitgevoerd. De kasten worden opgehangen op een schaduwrijke plek, met de invliegopeningen afgekeerd van de heersende windrichting op een hoogte van ongeveer 2 tot 4 (maximaal 6) meter.

2.7. Amfibieën

In onderstaande tabel 6 zijn waarnemingen opgenomen van beschermde soorten die kunnen voorkomen in of in de directe omgeving van het plangebied op locaties waar open water aanwezig is.

Tabel 6: Beschermde soorten amfibieën in de plangebieden en omgeving. Voor de in grijs weergegeven soorten gelden vrijstellingen bij ruimtelijke ontwikkelingen (zie ook bijlage I).

Beschermde soort	Beschermingsregime		Tijdens veldbezoeken aangetroffen in het plangebied (individu of sporen)	Tijdens veldbezoeken fysieke verblijfplaatsen aangetroffen in onderzoeksgebied
	Habitatrichtlijnsoort	Andere soorten		
Bruine kikker		X	Nee	Nee
Gewone pad		X	Nee	Nee
Rugstreeppad	X		Ja	Nee

In de omgeving van de dijktrajecten komen enkele algemene soorten amfibieën voor. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de plangebieden geldt dat geschikt voortplantingsgebied ontbreekt met uitzondering van de paddenpoel (blijft behouden) en de Huilbeek (aanleg duiker). Ook winterbiotop is op grote delen van de dijktrajecten afwezig. Potentieel geschikte locaties voor overwintering van algemene soorten amfibieën liggen in het bosje van dijktraject 8, 9 en 10. Mitigerende maatregelen op basis van de Gedragscode dienen genomen worden om schade aan dieren en overtredingen van verbodsbepalingen te voorkomen.

Voor de zwaarder beschermde soorten amfibieën geldt dat deze niet zijn aangetroffen in het plangebied met uitzondering van een waarneming van Rugstreeppad bij Rijkel. Het plangebied daar bestaat uit een moestuin, bosrandje en bermen en is niet geschikt voor vestiging van deze soort. Mogelijk ging het hier om een zwervend exemplaar. Potentiele voortplantingslocaties (vaak pionierssituaties) komen niet in de directe omgeving van het plangebied voor. Er worden geen verbodsbepalingen ten aanzien van deze soort overtreden. Omdat Rugstreeppad heel snel pionierssituaties (net ontstane plassen) kunnen opzoeken en zich daar kunnen vestigen zijn tijdens natte perioden maatregelen nodig om vestiging te voorkomen. Tijdens natte perioden in de actieve periode van Rugstreeppad (half maart tot half oktober) dienen daarom mitigerend maatregelen getroffen worden om het plangebied ongeschikt te houden voor deze soort. Overigens is het plangebied bij Rijkel zo beperkt dat verwacht wordt dat de werkzaamheden in zeer korte tijd zijn afgerond, wellicht ook volledig buiten de actieve periode van Rugstreeppad.

Conclusie amfibieën:

Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling. De algemene maatregelen (zie paragraaf 2.3) volstaan.

Rugstreeppad in plangebied Rijkel:

- Mitigerende maatregelen zijn alleen nodig als gewerkt wordt in de actieve periode van Rugstreeppad (half maart tot half oktober) én er sprake is van regenval.
- Voorkomen dient te worden dat omstandigheden ontstaan waarin plassen, bijvoorbeeld in bandensporen (= geschikt voortplantingsbiotoop voor Rugstreeppad) blijven staan in het plangebied. In een natte periode dient op het einde van elke werkdag gecontroleerd te worden of plassen kunnen ontstaan, deze locaties dienen geëgaliseerd te worden.

2.8. Reptielen

Reptielen zijn niet aangetroffen in de onderzoeksgebieden. Voorkomen in de plangebieden is niet waarschijnlijk (landbouwgrond en beekdal met dichte begroeiing, geen strooisellaag en veel schaduw).

Conclusie reptielen: mitigerende maatregelen of een ontheffing is niet nodig.

2.9. Overige beschermde soorten

Overige beschermde soorten zijn niet aangetroffen in de plangebieden of bekend uit de plangebieden en directe omgeving. Deze zijn op grond van het aanwezige biotoop ook niet te verwachten.

3. Conclusies en maatregelen flora en fauna Beesel

3.1. Conclusies

In dit hoofdstuk worden eerst in algemene zin de conclusies herhaald uit het vorige hoofdstuk. In de vervolgpargrafen worden algemene en soort- of soortgroep specifieke maatregelen beschreven. Deze maatregelen zijn in paragraaf 3.2 en 3.3 opgenomen en worden te zijner tijd ook opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Uitgangspunt is dat gewerkt wordt op basis van de Gedragscode Flora- en faunawet d.d. 6-2-2012 (huidig geldige gedragscode voor ruimtelijke ingrepen).

Algemene soorten met vrijstelling

Tijdens de aanlegfase kunnen effecten verwacht worden op enkele algemeen voorkomende beschermde soorten. Voor veel van deze algemeen voorkomende soorten geldt een vrijstelling op grond van de Beleidsregels passieve soortenbescherming Limburg en/of de Gedragscode Flora- en faunawet voor Waterschappen d.d. 6-2-2012. De effecten worden waar nodig en mogelijk gemitigeerd door het nemen van maatregelen.

Soorten waarvoor specifieke maatregelen en/of een ontheffing nodig zijn

Voor vleermuizen en alle soorten broedvogels zijn specifieke maatregelen nodig om overtredingen van verbodsbepalingen te voorkomen; een ontheffing voor deze soorten, uitgezonderd Steenuil, is niet nodig mits de genoemde maatregelen worden genomen. Omdat bij Steenuil (nestkast perenboom Ouddorp 22) het risico aanwezig is dat het tijdelijk verlaten van de kast het voortplantingssucces vermindert in het broedseizoen volgend op de uitvoeringsperiode, wordt voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing aangevraagd van artikel 3.1 lid 2 Wet natuurbescherming.

Das: voor het vernietigen en het verstoren van burchten met het verlaten van de burcht als gevolg, wordt een ontheffing aangevraagd (artikel 3.10 lid 1) en voor compensatie gezorgd in de vorm van een kunstburcht. Ook voor het vernietigen van een hol (vaste rustplaats) in de oever van de Huilbeek ter hoogte van de 'achterdeur' wordt een ontheffing aangevraagd (artikel 3.5 lid 2 en 4). Compensatie voor Bever is niet nodig gezien de alternatieven in het resterende leefgebied ten zuiden van de aan te leggen dijk.

Voor bovengenoemde overige soorten zijn soort- en/of soortgroepspecifieke maatregelen nodig. Benodigde mitigerende maatregelen zijn opgenomen in paragraaf 3.2.

Tabel 7: Soorten waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd.

Soort	Actie	Verbodsbepaling Wet natuurbescherming is genoemd in:
Steenuil	Mogelijke verstoren van huidige nestkast buiten de broedtijd, waardoor deze tijdelijk verlaten wordt en vermindering van broedsucces in de broedperiode daaropvolgend niet uit te sluiten is	Artikel 3.1 lid 2
Das	Vernietiging van bijburcht en verstoren van hoofdburcht met mogelijk gevolg het verlaten van deze hoofdburcht	Artikel 3.10 lid 1
Bever	Vernietiging van hol	Artikel 3.5 lid 2 en 4

3.2. Algemene maatregelen

- Voorafgaand aan de kap van bomen wordt een laatste eenmalige inspectie uitgevoerd op het voorkomen van beschermde vaste rust en verblijfplaatsen;
- Tijdens de werkzaamheden dient gecontroleerd te worden of (her)vestiging van beschermde soorten plaatsvindt;
- Hopen worden handmatig uitgegraven zodat aanwezige dieren de kans krijgen te ontsnappen;
- Houtstapels, boomstammen of ander materiaal dat een geschikte verblijfplaats vormt voor amfibieën en kleine zoogdieren wordt voorzichtig verwijderd;
- Bij de sloop van opstallen wordt vooraf visueel gecontroleerd of dieren aanwezig zijn in de opstallen. Slopen dient strippend plaats te vinden waarbij mogelijke verblijfplaatsen voorzichtig en in delen verwijderd worden.
- Slachtoffers worden zoveel mogelijk voorkomen door aangetroffen dieren tijdens de werkzaamheden de kans te geven zelfstandig een andere verblijfplaats op te zoeken;
- Werkoppervlakten dienen zo beperkt mogelijk gehouden te worden en in een zo beperkt mogelijk tijdsbestek afgerond te worden;
- Bouwactiviteiten vinden in beginsel plaats in de daglichtperiode opdat verstoring van de omgeving door verlichting zoveel mogelijk wordt voorkomen;
- Heien dient plaats te vinden met geluids- en trilling beperkende maatregelen;
- Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven naar een naastliggende sloot, opdat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen;
- Bij leegpompen van een watergang worden overige vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders uitgezet.

3.3. Specifieke maatregelen

Broedvogels

Mitigerende maatregelen ter voorkoming en verstoring van broedgevallen:

- Alle vegetatie die geschikt is als nestgelegenheid en die verwijderd moet worden in het kader van de werkzaamheden, dient verwijderd te worden ruim buiten het broedseizoen (dus buiten de periode maart-augustus);
- De vegetatie in het plangebied dient kort gehouden te worden in de periode van start werkzaamheden tot afronding werkzaamheden;
- Bij voorkeur worden alle werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd, werkzaamheden als heien en het storten van de vooroever dienen in ieder geval buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd (heien buiten de periode januari-juli).
- Let op: Als een broedgeval eenmaal gevestigd is dienen de werkzaamheden rond de nestlocatie tijdelijk stil gelegd te worden tot de jongen niet meer afhankelijk zijn van het nest.

Steenuil Ouddorp 22

Mitigerende maatregelen Steenuil:

Voor de nestkast in de perenboom in de tuin van Ouddorp 22 worden extra mitigerende maatregelen genomen omdat deze boom op de grens van het plangebied staat. Nabij deze nestkast worden twee extra nestkasten opgehangen zodat alternatieve rustlocaties beschikbaar zijn binnen het territorium op enige afstand (minimaal 20 meter van de werkgrens) in de periode dat de werkzaamheden worden uitgevoerd. De kasten worden opgehangen op een schaduwrijke plek, met de invliegopeningen afgekeerd van de heersende windrichting op een hoogte van ongeveer 2 tot 4 (maximaal 6) meter.

Das

Ter compensatie wordt een kunstburcht aangelegd. Na de aanleg van de kunstburcht dient een periode van minimaal een half jaar rust ingelast te worden zodat de Dassen de burcht kunnen inspecteren en eraan kunnen wennen. De werkzaamheden die moeten leiden tot de passieve verplaatsing worden hieronder stapsgewijs toegelicht: De meest versturende werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden buiten de kraamperiode en voor de winterrust in de periode juli tot en met november:

1. De passieve verplaatsing wordt pas in gang gezet als zeker is dat de aanleg van de nieuwe dijk doorgaat.
2. De locatie van de hoofdburcht (het bosje aan de zuidzijde van het plangebied) dient vrij te blijven van activiteiten.
3. Alle werkzaamheden (dus ook de werkzaamheden aan de dijk) dienen uitgevoerd en beëindigd te worden voor zonsopgang, maar niet later dan 19.00 uur zodat wissels weer toegankelijk zijn, afval is opgeruimd en gebruikte machines en voertuigen buiten een straal van 20 meter van de hoofdburcht zijn verwijderd.
4. Eind juli: de locatie van de burcht dient voor de uitvoerders herkenbaar gemaakt te worden c.q. afgezet te worden met linten.
5. Eind juli: vellen van de opstand waarin de bijburcht ligt, startend vanuit het westelijk gelegen agrarisch gebied. In een straal van 20 meter rond de bijburcht dient klein materieel gebruikt te worden (handmatig zagen, geen voertuigen rond de burcht). De velrichting van de bomen dient van de hoofdburcht en de bijburcht af te zijn. Het vrijkomende hout wordt direct afgevoerd.
6. Eind juli: raster plaatsen met uitloopvoorziening voorzien van een 'terugslagklep' zodat dieren wel uit het raster kunnen, maar hier niet meer terug kunnen komen.
7. Half september (minimaal twee weken na het uitrasteren) kunnen de pijpen handmatig open worden gemaakt om er zeker van te zijn dat geen dassen meer aanwezig zijn.
8. Vlak voor aanvang van de aanlegwerkzaamheden van de dijk kan het raster verwijderd worden. De aanlegwerkzaamheden in dijkvak 8 en 9 dienen in een zo kort mogelijke tijdspanne te worden uitgevoerd, zo mogelijk voor december.
9. De zaagwerkzaamheden binnen een straal van 20 meter van de bijburcht worden onder begeleiding van een ecooloog uitgevoerd.
10. Bij de uitloopvoorziening en de hoofdburcht worden uit het oogpunt van zorgvuldigheid wildcamera's geplaatst, zodat gecontroleerd kan worden hoe dieren zich rond de bijburcht en hoofdburcht gedragen.
11. Het aangebrachte raster en de terugslagklep worden na aanbrengen gecontroleerd door een ecooloog.
12. Het uitgraven van de pijpen vindt plaats onder begeleiding van een ecooloog.
13. Om na te gaan in hoeverre het verplaatsen daadwerkelijk succesvol is gebleken, worden in de daaropvolgende maanden enkele controlebezoeken uitgevoerd bij de kunstburcht, de huidige hoofdburcht en in het preferent leefgebied. Tijdens de controles wordt nagegaan of recente bewoningssporen (zoals uitwerp, snuitputjes, mestputjes, belopen wissels) aanwezig zijn. Van de resultaten wordt verslag gedaan.

Bever

- In verband met de aanwezigheid van een dassenburcht aan de westzijde van de Huilbeek dienen de werkzaamheden aan de Huilbeek zoveel mogelijk vanuit de oostzijde (via het schouwpad langs de Huilbeek) plaats te vinden.
- Twee weken voor aanvang van de werkzaamheden op de locatie van het hol wordt het hol dichtgezet met (wilgen)stammetjes. Bij bewoning van het hol zullen deze door de Bever doorgebeten worden om in of uit het hol te komen. Als deze inderdaad doorgebeten worden, wordt het proces herhaald. Uit deze werkwijze wordt duidelijk of een Bever aanwezig kan zijn op het moment van start van de werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de dijk.
- Indien met deze werkwijze geen uitsluitsel wordt verkregen over aanwezigheid van Bever in het hol, dan wordt na twee weken een graafmachine ingezet en wordt, onder begeleiding van een ter zake deskundige, het hol heel voorzichtig opengemaakt en de Bever uit het hol verdreven waarna het geheel kan worden afgegraven.

- Bij het niet doorknagen van de stammetjes kan ervan uitgegaan worden dat het hol niet in gebruik is en zijn verder geen specifieke maatregelen meer nodig.